

31998Y0822(01)

C 265/2

ÚRADNÝ VESTNÍK EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV

22.8.1998

Oznámenie o uplatňovaní pravidiel hospodárskej súťaže na prístupové dohody v telekomunikačnom sektore

RÁMEC, RELEVANTNÉ TRHY A PRINCÍPY

(98/C 265/02)

(Text s významom pre EHP)

PREDSLOV

V telekomunikačnom priemysle sú prístupové dohody ťažiskové na to, aby účastníci trhu mohli užívať výhody liberalizácie.

Účel tohto oznámenia je trojaký:

- stanoviť zásady prístupu, ktoré vychádzajú z právnych predpisov spoločenstva týkajúcich sa hospodárskej súťaže, ako je uvedené v mnohých rozhodnutiach Komisie, aby sa vytvorila väčšia trhová istota a stabilnejšie podmienky na investovanie a komerčnú iniciatívu v telekomunikačnom a multimediálnom sektore,
- definovať a objasniť vzťah medzi právnymi predpismi týkajúcimi sa hospodárskej súťaže a špecifickou legislatívou sektora podľa článku 100a (toto sa najmä týka vzťahu medzi právnymi predpismi týkajúcimi sa hospodárskej súťaže a legislatívou o zabezpečovaní otvorenej siete),
- vysvetliť, ako sa budú pravidlá hospodárskej súťaže dôsledne uplatňovať v rámci sektorov, ktorých sa zabezpečovanie nových služieb týka, a najmä, ako sa budú uplatňovať v tomto kontexte na otázky prístupu a vstupných ciest.

ÚVOD

1. Časový plán pre úplnú liberalizáciu v telekomunikačnom sektore sa už stanovil a väčšina členských štátov musela odstrániť posledné bariéry, aby bolo možné od 1. januára 1998 poskytovať spotrebiteľom telekomunikačné siete a služby v súťažnom prostredí⁽¹⁾. V dôsledku tejto liberalizácie sa objaví ďalší súbor príbuzných výrobkov alebo služieb, rovnako ako potreba prístupu k zariadeniam nevyhnutným na zabezpečovanie týchto služieb. Pre tento sektor je typické prepojenie na verejnú telekomunikačnú sieť, čo však nie je jediným príkladom takéhoto prístupu. Komisia vyhlásila, že bude definovať úpravu prístupových dohôd v

telekomunikačnom sektore v súlade s pravidlami hospodárskej súťaže⁽²⁾. Toto oznámenie sa preto zaoberá problémom, ako uplatniť pravidlá a postupy hospodárskej súťaže na prístupové dohody v kontexte harmonizovaného ES a vnútroštátnej regulácie v telekomunikačnom sektore.

2. Regulačný rámec pre liberalizáciu telekomunikácií pozostáva zo smerníc o liberalizácii, vydaných podľa článku 90 zmluvy, a smerníc o harmonizácii podľa článku 100a, vrátane najmä rámca na zabezpečenie otvorenej siete (ONP – Open Network Provision). Rámec ONP stanovuje harmonizované prístupové pravidlá a prepojenie na telekomunikačné siete a hlasové telefonické služby. Právny rámec stanovený liberalizačnou a harmonizačnou legislatívou je podkladom pre akúkoľvek činnosť Komisie pri uplatňovaní pravidiel hospodárskej súťaže. Aj legislatíva o liberalizácii (článok 90 smerníc)⁽³⁾, aj

⁽¹⁾ Podľa smernice Komisie č. 96/19/ES a 96/2/ES (uvedenej v poznámke pod čiarou č. 3) určité členské štáty môžu na isté obmedzené obdobie žiadať o odchýlku od úplnej liberalizácie. Toto oznámenie nemá vplyv na takéto odchýlky a Komisia pri uplatňovaní pravidiel hospodárskej súťaže na prístupové dohody, ako je opísané v tomto oznámení, zohľadní existenciu akejkoľvek takejto odchýlky.

Pozri:

Rozhodnutie Komisie 97/114/ES z 27. novembra 1996, ktoré sa týka dodatočných vykonávacích období, o ktoré požiadalo Írsko v súvislosti s vykonaním smerníc Komisie 90/388/EHS a 96/2/ES, týkajúcich sa úplnej hospodárskej súťaže na telekomunikačných trhoch (Ú. v. ES L 41, 12.2.1997, s. 8);

Rozhodnutie Komisie 97/310/ES z 12. februára 1997, ktoré sa týka udelenia dodatočných vykonávacích období pre Portugalsko na vykonanie smerníc Komisie 90/388/EHS a 96/2/ES týkajúcich sa úplnej hospodárskej súťaže na telekomunikačných trhoch (Ú. v. ES L 133, 24.5.1997, s. 19);

Rozhodnutie Komisie 97/568/ES zo 14. mája 1997, ktoré sa týka udelenia dodatočných vykonávacích období pre Luxembursko na vykonanie smernice Komisie 90/388/EHS týkajúcej sa úplnej hospodárskej súťaže na telekomunikačných trhoch (Ú. v. ES L 234, 26.8.1997, s. 7);

Rozhodnutie Komisie 97/603/ES z 10. júna 1997, ktoré sa týka udelenia dodatočných vykonávacích období pre Španielsko na vykonanie smernice Komisie 90/388/EHS týkajúcej sa úplnej hospodárskej súťaže na telekomunikačných trhoch (Ú. v. ES L 243, 5.9.1997, s. 48);

Rozhodnutie Komisie 97/607/ES z 18. júna 1997, ktoré sa týka udelenia dodatočných vykonávacích období pre Grécko na vykonanie smernice 90/388/EHS týkajúcej sa úplnej hospodárskej súťaže na telekomunikačných trhoch (Ú. v. ES L 245, 9.9.1997, s. 6).

⁽²⁾ Oznámenie Komisie z 3. mája 1995 Európskemu parlamentu a Rade, konzultácia týkajúca sa Zelenej knihy o liberalizácii v telekomunikačnej infraštruktúre a v káblových televíznych sieťach, COM (95) 158 záver.

⁽³⁾ Smernica Komisie 88/301/EHS zo 16. mája 1988 o hospodárskej súťaži na trhoch s telekomunikačnými terminálovými zariadeniami (Ú. v. ES L 131, 27.5.1988, s. 73);

Smernica Komisie 90/388/EHS z 28. júna 1990 o hospodárskej súťaži na trhoch s telekomunikačnými službami (Ú. v. ES L 192, 24.7.1990, s. 10) (smernica o službách);

Smernica Komisie 94/46/ES z 13. októbra 1994, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 88/301/EHS a smernica 90/388/EHS, najmä v súvislosti so satelitnou komunikáciou (Ú. v. ES L 268, 19.10.1994, s. 15);

Smernica Komisie 95/51/ES z 18. októbra 1995, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 90/388/EHS týkajúca sa zrušenia obmedzení použitia káblových televíznych sietí na zabezpečovanie už liberalizovaných telekomunikačných služieb (Ú. v. ES L 256, 26.10.1995, s. 49);

Smernica Komisie 96/2/ES zo 16. januára 1996, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 90/388/EHS týkajúca sa mobilnej a osobnej komunikácie (Ú. v. ES L 20, 26.1.1996, s. 59);

Smernica Komisie 96/19/ES z 13. marca 1996, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 90/388/EHS týkajúca sa implementácie úplnej hospodárskej súťaže na telekomunikačných trhoch (Ú. v. ES L 74, 22.3.1996, s. 13) (smernica o úplnej hospodárskej súťaži).

- legislatíva o harmonizácii (ONP smernice) ⁽¹⁾ sú zamerané na zabezpečenie dosiahnutia cieľov spoločenstva, ako sú uvedené v článku 3 zmluvy, a zvlášť na vybudovanie „systému, ktorý zaručí, že hospodárska súťaž na vnútornom trhu nebude skreslená“, a „vnútorného trhu charakterizovaného zrušením prekážok medzi členskými štátmi, týkajúcich sa slobodného pohybu tovaru, osôb, služieb a kapitálu“.
3. Komisia uverejnila Usmernenia o uplatňovaní pravidiel hospodárskej súťaže v telekomunikačnom sektore ⁽²⁾. Toto oznámenie má nadviazať na tieto usmernenia, ktoré sa otázkami prístupu výslovne nezaoberajú.
 4. V telekomunikačnom sektore legislatíva o liberalizácii a harmonizácii povoľuje a zjednodušuje úlohu firiem spoločenstva, keď začínajú s novými činnosťami na nových trhoch, a následne umožňuje, aby užívatelia mali zo zvýšenej hospodárskej súťaže prospech. Tieto výhody nesmú byť ohrozené obmedzujúcimi alebo zneužívajúcimi činnosťami podnikov: pravidlá hospodárskej súťaže spoločenstva sú preto dôležité na zabezpečenie ukončenia tohto vývoja. Nové subjekty musia mať v počiatočných fázach zaručené právo prístupu do sietí pôsobiacich telekomunikačných operátorov (TO). Niektoré orgány na regionálnej, vnútroštátnej úrovni a úrovni spoločenstva majú regulačnú úlohu v tomto sektore. Ak má proces hospodárskej súťaže na vnútornom trhu dobre fungovať, musí byť zabezpečená účinná koordinácia medzi týmito inštitúciami.
 5. Časť I oznámenia stanovuje právnu štruktúru a podrobnosti, ako sa Komisia chce vyhnúť nepotrebnému zdvojeniu procesov, pričom bude rešpektovať práva podnikov a užívateľov v súlade s pravidlami hospodárskej súťaže. V tomto kontexte sa Komisia snaží podporovať, aby vnútroštátne súdy a vnútroštátne orgány uplatňovali pravidlá hospodárskej súťaže decentralizovane a zamerali sa na dosiahnutie náprav na vnútroštátnej úrovni, pokiaľ daný prípad neobsahuje závažný záujem spoločenstva. V telekomunikačnom sektore osobitné postupy v rámci ONP sú podobne zamerané na riešenie prí-
- stupových problémov v prvom rade na decentralizovanej, vnútroštátnej úrovni s ďalšou možnosťou vyrovnania na úrovni spoločenstva za určitých okolností. Časť II definuje prístup Komisie k definovaniu trhu v tomto sektore. Časť III podrobne upravuje zásady, ktorých sa Komisia bude pridŕžať pri uplatňovaní pravidiel hospodárskej súťaže: jej cieľom je vysvetľovaním požiadaviek právnych predpisov týkajúcich sa hospodárskej súťaže pomôcť účastníkom telekomunikačného trhu pri vytváraní ich prístupových dohôd. Zásady upravené v tomto oznámení neplatia iba pre tradičné pevné telekomunikačné linky, ale pre všetky druhy telekomunikácií vrátane oblastí, ako sú satelitné komunikácie a mobilné komunikácie.
6. Oznámenie vychádza zo skúseností Komisie v niekoľkých prípadoch ⁽³⁾ a z určitých štúdií v tejto oblasti, ktoré boli vypracované v mene Komisie ⁽⁴⁾. Pretože toto oznámenie je založené na všeobecne uplatniteľných pravidlách hospodárskej súťaže, zásady ustanovené v tomto oznámení budú v rozsahu, aký môžu priniesť porovnateľné problémy, rovnako uplatniteľné v iných oblastiach, ako napríklad otázky prístupu v sektoroch digitálnej komunikácie vo všeobecnosti. Podobne niektoré zásady obsiahnuté v zmluve budú relevantné pre akúkoľvek spoločnosť v dominantnom postavení, vrátane tých spoločností, ktoré pôsobia v iných oblastiach, ako sú telekomunikácie.
 7. Toto oznámenie je založené na problémoch, ktoré sa vyskytli v počiatočných fázach prechodu od monopolov ku konkurenčným trhom. Vzhľadom na konvergenciu v sektoroch telekomunikačných, vysielacích a informačných technológií ⁽⁵⁾ a vzhľadom na rastúcu konkurenciu na týchto trhoch sa objavia ďalšie problémy. To môže vyvolať potrebu aj pre tieto nové sektory prijať rozsah a zásady, ktoré sú ustanovené v tomto oznámení.
 8. Zásady, ktoré sú ustanovené v tomto dokumente, sa uplatnia aj na činnosti mimo spoločenstva v rozsahu, v akom takéto činnosti majú dosah na hospodársku súťaž v rámci spoločenstva a ovplyvňujú obchod medzi členskými štátmi. Pri uplatňovaní pravidiel hospodárskej súťaže je Komisia povinná rešpektovať povinnosti spoločenstva v súlade s Telekomunikačnou dohodou Svetovej obchodnej organizácie ⁽⁶⁾. Komisia tiež poznamenáva, že prebiehajú diskusie, ktoré sa týkajú systému medzinárodných účtovacích sadzieb v kontexte Medzinárodnej telekomunikačnej únie. Toto oznámenie nemá vplyv na postavenie Komisie v týchto diskusiách.
 9. Toto oznámenie žiadnym spôsobom neobmedzuje práva, ktoré majú jednotlivci alebo podniky podľa komunitárneho
- ⁽¹⁾ Dohody o prepojení sú najdôležitejšou formou prístupových dohôd v telekomunikačnom sektore. Základný rámec dohôd o prepojení je určený predpismi o zabezpečovaní otvorenej siete (ONP) a uplatňovanie pravidiel hospodárskej súťaže sa musí chápať na základe nasledujúcich smerníc:
 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 97/13/ES z 10. apríla 1997 o spoločnom rámci pre autorizácie a individuálne licencie v oblasti telekomunikačných služieb (Ú. v. ES L 117, 7.5.1997, s. 15) (smernica o udeľovaní licencií);
 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 97/33/ES z 30. júna 1997 o prepojení v telekomunikáciách z hľadiska zabezpečenia univerzálnej služby a schopnosti spolupracovať prostredníctvom uplatňovania princípov zabezpečovania otvorenej siete (ONP) (Ú. v. ES L 199, 26.7.1997, s. 32) (smernica o prepojení);
 Smernica Rady 90/387/EHS z 28. júna 1990 o vybudovaní vnútorného trhu s telekomunikačnými službami prostredníctvom implementácie zabezpečovania otvorenej siete (Ú. v. ES L 192, 24.7.1990, s. 1) (smernica o rámci);
 Smernica Rady 92/44/EHS z 5. júna 1992 o uplatňovaní zabezpečovania otvorenej siete na prenajaté linky (Ú. v. ES L 165, 19.6.1992, s. 27) (smernica o prenajatých linkách);
 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 95/62/EHS o uplatňovaní zabezpečovania otvorenej siete na hlasovú telefóniu (Ú. v. ES L 321, 30.12.1995, s. 6), nahradená smernicou Európskeho parlamentu a Rady 98/10/ES z 26. februára 1998 o uplatňovaní zabezpečovania otvorenej siete (ONP) na hlasovú telefóniu a o univerzálnej službe pre telekomunikácie v konkurenčnom prostredí (Ú. v. ES L 101, 1.4.1998, s. 24) (smernica o hlasovej telefónii);
 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 97/66/ES z 15. decembra 1997 týkajúca sa spracovania osobných údajov a ochrany súkromia v telekomunikačnom sektore (Ú. v. ES L 24, 30.1.1998, s. 1) (smernica o ochrane údajov).
- ⁽²⁾ Ú. v. ES C 233, 6.9.1991, s. 2.
- ⁽³⁾ V telekomunikačnej oblasti je to najmä:
 Rozhodnutie Komisie 91/562/EHS z 18. októbra 1991, Eirpage (Ú. v. ES L 306, 7.11.1991, s. 22);
 Rozhodnutia Komisie 96/546/ES a 96/547/ES zo 17. júla 1996, Atlas a Phoenix (Ú. v. ES L 239, 19.9.1996, s. 23 a s. 57) a
 Rozhodnutie Komisie 97/780/ES z 29. októbra 1997, Unisource (Ú. v. ES L 318, 20.11.1997, s. 1).
 Je ešte niekoľko ďalších neuzavretých prípadov, ktoré zahŕňajú otázky prístupu.
- ⁽⁴⁾ Aspekty týkajúce sa hospodárskej súťaže, dohôd o prepojení v telekomunikačnom sektore, jún 1995.
 Aspekty týkajúce sa hospodárskej súťaže, prístupu poskytovateľov služieb k zdrojom telekomunikačných operátorov, december 1995.
 Pozri tiež aspekty týkajúce sa hospodárskej súťaže, tvorby cien za prístup, december 1995.
- ⁽⁵⁾ Pozri Zelenú knihu Komisie z 3. decembra 1997 o konvergencii v sektoroch telekomunikačných, mediálnych a informačných technológií [COM (97)623].
- ⁽⁶⁾ Pozri rozhodnutie Rady 97/838/ES, ktoré sa týka záveru v mene Európskeho spoločenstva týkajúceho sa záležitostí v rámci jeho kompetencie, výsledkov rokovaní WTO o základných telekomunikačných službách (Ú. v. ES L 347, 18.12.1997, s. 45).

práva, a nezasahuje do výkladu pravidiel hospodárskej súťaže spoločenstva, ktorý môže uskutočniť Súd prvej inštancie alebo Európsky súdny dvor. Oznámenie nemá za cieľ byť komplexnou analýzou všetkých možných pravidiel hospodárskej súťaže v tomto sektore: už existujú ďalšie problémy a je pravdepodobné, že v budúcnosti sa ďalšie objavia.

10. Komisia zväzí, či by toto oznámenie nemalo byť zmenené alebo doplnené vzhľadom na skúsenosti získané počas prvého obdobia liberalizácie telekomunikačného prostredia.

ČASŤ I – RÁMEC

1. Pravidlá hospodárskej súťaže a osobitná sektorová regulácia

11. Problémy prístupu v najširšom zmysle slova možno riešiť na rozličných úrovniach a na základe celého rozsahu legislatívnych ustanovení vnútroštátnej pôsobnosti, ako aj pôsobnosti spoločenstva. Poskytovateľ služieb, ktorý čelí prístupovým problémom, napríklad neopodstatnené odmietnutie telekomunikačného operátora poskytnúť (alebo poskytnúť za primeraných podmienok) prenajatú linku potrebnú na to, aby žiadateľ mohol poskytovať služby svojim zákazníkom, by preto mohol uvažovať o celom počte spôsobov, ako vyhľadať nápravu. Všeobecne povedané, poškodené strany získajú určité výhody, prinajmenšom v prvej fáze, pri hľadaní nápravy na vnútroštátnej úrovni. Na vnútroštátnej úrovni majú žiadatelia dve základné možnosti: (1) špecifické vnútroštátne regulačné postupy zavedené v súlade s právom spoločenstva a harmonizované podľa zabezpečenia otvorenej siete (ONP) (pozri poznámku pod čiarou 4) a (2) konanie v súlade s vnútroštátnym právom a/alebo právom spoločenstva pred vnútroštátnym súdom alebo vnútroštátnym orgánom pre súťaž⁽¹⁾.
12. Sťažnosti predložené Komisii podľa pravidiel hospodárskej súťaže, namiesto alebo okrem predloženia vnútroštátnym súdom, vnútroštátnym orgánom pre súťaž a/alebo vnútroštátnym regulačným orgánom podľa ONP postupov, sa riešia podľa priority, ktorú si zaslúžia vzhľadom na nutnosť, novotu alebo prechodnú povahu daného problému, a zohľadní sa potreba vyhnúť sa dvojitému konaniu (pozri body 23 *et seq.*).

(1) V prípade smernice o prenajatých linkách ONP predvída sa prvá fáza, ktorá umožní postihnutému užívateľovi odvolať sa na vnútroštátny regulačný orgán. Toto môže ponúknuť celý rad výhod. V telekomunikačných oblastiach, kde sa podľa skúseností zdráha veľa spoločností vystupovať ako sťažujúce sa strany voči telekomunikačnému operátorovi, od ktorého podstatne závisia nie iba vzhľadom na konkrétny bod konfliktu, ale aj v omnoho širšom a ďalekosiahlejšom zmysle, sú postupy predvídané podľa ONP prízračnou možnosťou. Postupy ONP okrem toho pokrývajú aj širší rozsah prístupových problémov, ako by bolo možné riešiť na základe pravidiel hospodárskej súťaže. V neposlednej miere tieto postupy môžu užívateľom ponúknuť výhodu blízkosti a oboznámenia s vnútroštátnymi administratívnymi postupmi; jazyk je tiež faktor, ktorý treba zohľadniť. Podľa smernice ONP o prenajatých linkách, ak nemožno nájsť riešenie na vnútroštátnej úrovni, druhou fázou je európska úroveň (zmiernovací postup). Dohoda medzi zainteresovanými stranami sa potom musí uzavrieť do dvoch mesiacov s možným predĺžením o jeden mesiac, ak sa strany tak dohodnú.

13. Komisia uznáva, že vnútroštátne regulačné úrady⁽²⁾ majú odlišné úlohy a v čase, keď Komisia uplatňuje pravidlá hospodárskej súťaže, fungujú v právnom rámci rozdielnom od právneho rámca Komisie. Po prvé vnútroštátne regulačné orgány fungujú v súlade s vnútroštátnym právom, aj keď často implementujú európske právo. Po druhé právo založené na stanoviskách telekomunikačnej politiky môže mať ciele, ktoré sú odlišné, aj keď zhodné s cieľmi politiky hospodárskej súťaže spoločenstva. Komisia čo najviac spolupracuje s vnútroštátnymi regulačnými orgánmi a vnútroštátne regulačné orgány musia medzi sebou tiež spolupracovať, najmä pokiaľ sa zaoberajú cezhraničnými otázkami⁽³⁾. Podľa práva spoločenstva sú vnútroštátne orgány, vrátane vnútroštátnych regulačných orgánov a orgánov pre súťaž, povinné neschváliť postup alebo dohodu, ktorá by bola v rozpore s právnymi predpismi týkajúcimi sa hospodárskej súťaže, platnými v spoločenstve.

14. Pravidlá hospodárskej súťaže spoločenstva nie sú postačujúce na to, aby napravili rozličné problémy v telekomunikačnom sektore. Vnútroštátne regulačné orgány preto majú podstatne širšiu pôsobnosť a závažnú a ďalekosiahlu úlohu pri regulovaní tohto sektora. Je dôležité poznamenať, že podľa práva spoločenstva vnútroštátne regulačné orgány musia byť nezávislé⁽⁴⁾.
15. Ďalej je dôležité poznamenať, že smernice ONP ukladajú telekomunikačným operátorom so značnou trhovou silou určité povinnosti transparentnosti a nediskriminovania, ktoré sú nad tými povinnosťami, ktoré obvykle ukladá článok 86 zmluvy. Smernice ONP ukladajú povinnosti týkajúce sa transparentnosti, povinnosti poskytovania prístupu a cenových praktík. Tieto povinnosti sa uplatňujú prostredníctvom vnútroštátnych regulačných orgánov, ktoré tiež majú právomoc podniknúť určité kroky, aby zabezpečili účinnú hospodársku súťaž⁽⁵⁾.
16. V súvislosti s článkom 86 je toto oznámenie napísané čisto z praktických dôvodov najmä z hľadiska, akoby existoval iba jeden telekomunikačný operátor s dominantným postavením. Takýto prípad však nemusí byť nevyhnutne prípadom vo všetkých členských štátoch: napríklad sa budú progresívne rozvíjať nové telekomunikačné siete ponúkajúce zväčšujúci sa rozsah pokrytia. Tieto alternatívne siete môžu alebo napokon budú môcť byť dostatočne veľké a rozsiahle, aby boli čiastočne alebo dokonca úplne schopné nahradiť existujúce vnútroštátne siete, a to je potrebné mať na pamäti. Existencia a trhové postavenie konkurenčných operátorov bude

(2) Vnútroštátny regulačný orgán je vnútroštátny telekomunikačný regulačný orgán, ktorý založil členský štát v kontexte zmenenej a doplnenej smernice o službách a rámci ONP. Zoznam vnútroštátnych regulačných orgánov sa pravidelne uverejňuje v *Úradnom vestníku Európskych spoločenstiev* a kópiu najnovšieho zoznamu možno nájsť na adrese: <http://www.ispo.cec.be>.

(3) Články 9 a 17 smernice o prepojení.

(4) Článok 7 smernice o službách (pozri poznámku pod čiarou č. 3) a článok 5a smernice o rámci ONP (pozri poznámku pod čiarou č. 4). Pozri tiež oznámenie Komisie Európskemu parlamentu a Rade o štatúte a vykonaní smernice 90/388/EHS o hospodárskej súťaži na trhu s telekomunikačnými službami (Ú. v. ES C 275, 20.10.1995, s. 2). Pozri tiež rozsudok Súdneho dvora Európskych spoločenstiev v prípade C-91/94, Thierry Tranchant a Telephones Stores [1995], ECR I-3911.

(5) Smernica o prepojení, citovaná v poznámke pod čiarou č. 4, článok 9 ods. 3.

relevantné pri určovaní, či existujú výlučné, alebo spoločné dominantné postavenia: odkazy na existenciu dominantného postavenia uvedené v tomto oznámení treba preto chápať s ohľadom na uvedené.

17. Vzhľadom na zodpovednosť Komisie za politiku hospodárskej súťaže spoločenstva musí Komisia slúžiť všeobecnému záujmu spoločenstva. Administratívne zdroje, ktoré má Komisia k dispozícii, aby plnila svoju úlohu, sú nevyhnutne obmedzené a nemôžu byť použité na to, aby sa zaoberala všetkými prípadmi, ktoré jej budú predložené. Komisia je preto vo všeobecnosti povinná prijať všetky organizačné opatrenia potrebné na splnenie jej úlohy, a najmä na zavedenie priorit⁽¹⁾.
18. Komisia preto naznačila, že využitím svojich rozhodovacích právomocí zamýšľa sústrediť sa na oznamy, sťažnosti a konania z vlastnej iniciatívy, ktoré majú pre spoločenstvo osobitný politický, ekonomický alebo právny význam⁽²⁾. Ak tieto vlastnosti v konkrétnom prípade budú chýbať, oznamy sa zvyčajne nebudú spracovávať formou oficiálneho rozhodnutia, ale skôr formou listu („comfort letter“) (podliehajúceho súhlasu strán), a sťažnosti by sa spravidla mali spracovávať vnútroštátnymi súdmi alebo inými príslušnými orgánmi. V tomto kontexte by sa malo poznamenať, že pravidlá hospodárskej súťaže majú priamy účinok⁽³⁾, takže právne predpisy spoločenstva týkajúce sa hospodárskej súťaže sú vykonateľné vnútroštátnymi súdmi. Dokonca aj keď sa rešpektovala iná legislatíva spoločenstva, tento fakt neodstraňuje potrebu podriaďiť sa pravidlám hospodárskej súťaže spoločenstva⁽⁴⁾.
19. Ostatné vnútroštátne orgány, najmä vnútroštátne regulačné orgány pôsobiace v rámci ONP, majú nad určitými dohodami o prístupe (ktoré im musia byť oznámené) právomoc. Avšak oznámenie dohody vnútroštátnemu regulačnému orgánu neznamená, že nie je potrebné dohodu oznámiť Komisii. Vnútroštátne regulačné orgány musia zabezpečiť, aby kroky, ktoré podniknú, boli v súlade s právnymi predpismi spoločenstva týkajúcimi sa hospodárskej súťaže⁽⁵⁾. Podľa tejto povinnosti sa vnútroštátne regulačné orgány musia zdržať činnosti, ktorá by poškodila účinnú ochranu práv vyplývajúcich z práva spoločenstva podľa pravidiel hospodárskej súťaže⁽⁶⁾. Preto nesmú schváliť dohody, ktoré sú

v rozpore s pravidlami hospodárskej súťaže⁽⁷⁾. Ak vnútroštátne orgány postupujú tak, že poškodzujú tieto práva, samotné členské štáty môžu byť zodpovedné za náhradu škody voči tým, ktorí boli takýmto konaním poškodení⁽⁸⁾. Okrem toho majú vnútroštátne regulačné orgány podľa smerníc ONP právomoc podniknúť kroky na zabezpečenie účinnej hospodárskej súťaže⁽⁹⁾.

20. Prístupové dohody v zásade regulujú zabezpečovanie určitých služieb medzi nezávislými podnikmi a nevedú k tvorbe autonómneho subjektu, ktorý by bol odlišný od strán dohôd. Prístupové dohody sú tak vo všeobecnosti mimo pôsobnosti nariadenia o fúziách⁽¹⁰⁾.
21. Podľa nariadenia č. 17⁽¹¹⁾ Komisiu možno upovedomiť o probléme, ktorý sa týka prístupových dohôd prostredníctvom oznamu o prístupovej dohode jednou alebo viacerými zainteresovanými stranami⁽¹²⁾, prostredníctvom sťažnosti na obmedzujúcu prístupovú dohodu alebo na konanie dominantnej spoločnosti pri udeľovaní alebo odmietaní prístupu⁽¹³⁾ formou konania Komisie z vlastnej iniciatívy týkajúceho sa takéhoto udelenia alebo odmietnutia, alebo prostredníctvom prieskumu sektora⁽¹⁴⁾. Okrem toho môže sťažovateľ požadovať, aby Komisia prijala predbežné opatrenie, ak existuje naliehavé riziko vážnej a nenapraviteľnej škody pre sťažovateľa alebo verejný záujem⁽¹⁵⁾. Je však vhodné poznamenať, že v prípadoch značnej naliehavosti sa pri konaní pred vnútroštátnymi súdmi zvyčajne rozhodne o ukončení porušenia oveľa skôr ako pri konaní pred Komisiou⁽¹⁶⁾.
22. Existuje veľa oblastí, kde dohody podliehajú aj pravidlám hospodárskej súťaže, aj vnútroštátnym alebo európskym osobitným sektorovým opatreniam, najmä opatreniam vnútorného trhu. V telekomunikačnom sektore sa smernice ONP zameriavajú na zavedenie regulačného režimu pre prístupové dohody. Vzhľadom na podrobnú povahu pravidiel ONP a na skutočnosť, že môžu presahovať rozsah požiadaviek článku 86, podniky pôsobiace v telekomunikačnom sektore by si mali uvedomovať, že súlad s pravidlami hospodárskej súťaže spoločenstva ich nezbaňuje povinnosti podriaďiť sa povinnostiam uloženým v kontexte ONP a naopak.

- (7) Ďalšie povinnosti vnútroštátnych orgánov sú uvedené v: - prípade 103/88, Fratelli Constanzo [1989] ECR 1839. Pozri Ahmed Saeed, citované v poznámke pod čiarou č. 18: — „Články 5 a 90 Zmluvy o EHS sa musia interpretovať ako: i) zakazujúce vnútroštátnym orgánom podporovať záver dohôd o sadzbách, ktorý je v rozpore s článkom 85 ods. 1 alebo prípadne článkom 86 zmluvy; ii) zabraňujúce tomu, aby tieto orgány schválili sadzby vyplývajúce z takýchto dohôd.“
- (8) Spojené prípady C-6/90 a C-9/90 Francovich [1990] ECR I-5357. Spojené prípady C-46/93, Brasserie de Pêcheur vs. Nemecko a prípad C-48/93, R vs. Minister dopravy ex parte Factortame a iní [1996] ECR I-1029.
- (9) Napríklad úvodné ustanovenie 18 smernice o prenájatých linkách a článok 9 ods. 3 smernice ONP o prepojení, pozri poznámku pod čiarou č. 4.
- (10) Nariadenie Rady (EHS) č. 4064/89 z 21. decembra 1989 o kontrole koncentrácií medzi podnikmi (Ú. v. ES L 395, 30.12.1989, s. 1); opravená verzia (Ú. v. ES L 257, 21.9.1990, s. 13).
- (11) Nariadenie Rady č. 17 zo 6. februára 1962, prvé nariadenie, ktorým sa vykonávajú články 85 a 86 zmluvy (Ú. v. ES 13, 21.2.1962, s. 204).
- (12) Články 2 a 4 ods. 1 nariadenia č. 17.
- (13) Článok 3 nariadenia č. 17.
- (14) Články 3 a 12 nariadenia č. 17.
- (15) Prípad 792/79R, Camera Care vs. Komisia [1980] ECR 119. Pozri tiež prípad T-44/90, La Cinq vs. Komisia [1992] ECR II-1.
- (16) Pozri bod 16 vyhlášky citovanej v poznámke pod čiarou č. 16.

(1) Rozsudky Súdu prvého stupňa Európskych spoločenstiev: prípad T-24/90, Automec vs. Komisia [1992] ECR II-2223, odsek 77, a prípad T-114/92 BEMIM [1995] ECR II-147.

(2) Vyhláška o spolupráci medzi vnútroštátnymi súdmi a Komisiou pri uplatňovaní článkov 85 a 86 Zmluvy o ES (Ú. v. ES C 39, 13.2.1993, s. 6, odsek 14).

Vyhláška o spolupráci medzi vnútroštátnymi orgánmi pre hospodársku súťaž a Komisiou (Ú. v. ES C 313, 15.10.1997, s. 3).

(3) Prípad 127/73, BRT vs. SABAM [1974] ECR 51.

(4) Prípad 66/86, Ahmed Saeed [1989] ECR 838.

(5) Nesmú napríklad podporovať ani posilňovať, ani schvaľovať dôsledky správania proti hospodárskej súťaži:

— Ahmed Saeed, poznámka pod čiarou č. 18,

— prípad 153/93, Spolková republika Nemecko vs. Delta Schiffahrtsges [1994] ECR I-2517,

— prípad 267/86, Van Eycke [1988] ECR 4769.

(6) Prípad 13/77, GB-Inno-BM/ATAB [1977] ECR 2115, odsek 33:

— aj keď je pravda, že článok 86 je zameraný na podniky, aj tak však je tiež pravda, že zmluva ukladá členským štátom povinnosť neprijíť alebo neponechať v platnosti opatrenie, ktoré by mohlo zbaviť toto nariadenie účinnosti.

2. Činnosť Komisie vo vzťahu k prístupovým dohodám ⁽¹⁾

23. Prístupové dohody ako celok majú veľký význam, a preto je vhodné, aby Komisia čo najjasnejšie definovala právnu štruktúru Komisie, v rámci ktorej by sa prístupové dohody mali uzatvárať. Prístupové dohody s obmedzujúcimi ustanoveniami zahŕňajú otázky, ktorých sa týka článok 85. Dohody, ktoré sa týkajú dominantných alebo monopolných podnikov, zahŕňajú otázky uvedené v článku 86: záležitosti, ktoré vznikajú dôsledkom dominantnosti jednej alebo viacerých strán, budú vo všeobecnosti väčšieho významu v kontexte určitej dohody ako záležitosti podľa článku 85.

Notifikácie

24. Pri uplatňovaní pravidiel hospodárskej súťaže Komisia nadväzuje na smernice ONP, ktoré stanovujú rámec pre pôsobenie vnútroštátnych regulačných orgánov vnútroštátnej úrovne. Ak dohody patria pod článok 85 ods. 1, musia sa oznámiť Komisii, ak sa má na nich uplatniť výhoda udelenia výnimky podľa článku 85 ods. 3. Ak sa dohody Komisii oznámia, Komisia sa notifikáciami zaoberá prostredníctvom formálnych rozhodnutí, po primeranom zverejnení v *Úradnom vestníku Európskych spoločenstiev*, a postupuje podľa nižšie uvedených zásad. Keď budú právne princípy jasne stanovené, Komisia navrhne, aby sa ostatné notifikácie, ktoré vzniknú dôsledkom tých istých problémov, riešili formou listu (comfort letter).

3. Sťažnosti

25. Fyzické alebo právnické osoby s legitímnym záujmom môžu za určitých okolností predložiť Komisii sťažnosť a žiadať, aby Komisia formou rozhodnutia požadovala, aby sa ukončilo porušovanie článku 85 alebo článku 86 zmluvy. Sťažovateľ môže dodatočne požadovať, aby Komisia prijala predbežné opatrenia, ak existuje naliehavé riziko vážnej a nenapraviteľnej škody ⁽²⁾. Budúci sťažovateľ má ďalšie rovnako účinné alebo možno ešte účinnejšie možnosti, ako napríklad postúpenie žaloby pred vnútroštátny súd. V tejto súvislosti je

potrebné poznamenať, že postupy pred vnútroštátnymi súdmi môžu ponúknuť jednotlivcom a spoločnostiam značné výhody, najmä ⁽³⁾:

- vnútroštátne súdy sa môžu zaoberať náhradou škody a priznať odškodné v súvislosti s porušením pravidiel hospodárskej súťaže,
- vnútroštátne súdy zvyčajne môžu prijať predbežné opatrenia a nariadiť ukončenie porušovania rýchlejšie ako Komisia,
- pred vnútroštátnymi súdmi možno kombinovať uplatňovanie nároku podľa práva spoločenstva a nároku podľa vnútroštátneho práva,
- pred vnútroštátnym súdom možno úspešnému žiadateľovi priznať súdne trovy.

Okrem toho môžu špecifické vnútroštátne regulačné zásady, ktoré sú harmonizované podľa smerníc ONP, ponúknuť opravný prostriedok na vnútroštátnej úrovni a prípadne, ak je potrebné, aj na úrovni spoločenstva.

3.1. Využitie vnútroštátnych postupov a postupov ONP

26. Ako je uvedené vyššie ⁽⁴⁾, Komisia vo všetkých prípadoch, na ktoré bude upozornená, zohľadní záujem spoločenstva. Pri vyhodnocovaní záujmu spoločenstva Komisia skúma: „významnosť údajného porušovania, pokiaľ ide o fungovanie spoločného trhu, pravdepodobnosť vzniku porušovania a rozsah šetrenia potrebného na to, aby za čo najlepších podmienok splnila svoju úlohu zabezpečiť, že článok 85 a článok 86 sa dodržiavajú...“ ⁽⁵⁾.

Ďalším významným prvkom pri tomto vyhodnocovaní je rozsah, do ktorého je vnútroštátny súdca v pozícii, aby zabezpečil účinnú nápravu porušovania článku 85 alebo článku 86. Toto môže byť dosť ťažké napríklad v prípadoch, ktoré zahŕňajú extrateritoriálne prvky.

⁽¹⁾ Článok 2 alebo článok 4 ods. 1 nariadenia č. 17.

⁽²⁾ Camera Care a La Cinq, uvedené v poznámke pod čiarou č. 29.

⁽³⁾ Pozri bod 16 vyhlášky citovanej v poznámke pod čiarou č. 16.

⁽⁴⁾ Pozri bod 18.

⁽⁵⁾ Pozri Automec, citované v poznámke pod čiarou č. 15, odsek 86.

27. Článok 85 ods. 1 a článok 86 zmluvy vedú k priamym účinkom vo vzťahoch medzi jednotlivcami, ktoré musia byť pod dozorom vnútroštátnych súdov ⁽¹⁾. V súvislosti s konaniami pred vnútroštátnym regulačným orgánom smernica ONP o prepojení stanovuje, že takýto orgán má právomoc zasiahnuť a nariadiť zmeny, pokiaľ ide aj o existenciu, aj o obsah prístupových dohôd. Vnútroštátne regulačné orgány musia vziať do úvahy „potrebu stimulovať hospodársku súťaž na trhu“ a môžu uložiť jednej alebo viacerým stranám podmienky, *inter alia*, „aby zabezpečili účinnú hospodársku súťaž“ ⁽²⁾.

28. Komisia môže byť upovedomená o rozpore buď podľa pravidiel hospodárskej súťaže, alebo podľa zmierovacieho postupu ONP. Niekoľkonásobné súdne konania môžu viesť k zbytočnému zdvojeniu vyšetrovacích snáh Komisie a vnútroštátnych orgánov. Ak sú Komisii predložené sťažnosti podľa článku 3 nariadenia č. 17, zatiaľ čo sa prerokujú príbuzné konania pred príslušným vnútroštátnym alebo európskym orgánom alebo súdom, generálne riaditeľstvo pre hospodársku súťaž nebude vo všeobecnosti spočiatku presadzovať prešetrenie týkajúce sa porušovania podľa článku 85 alebo článku 86 zmluvy. Toto však podlieha nasledujúcim bodom.

3.2. Ochrana práv sťažovateľa

29. Podniky majú nárok na účinnú ochranu svojich práv vyplývajúcich z práva spoločenstva ⁽³⁾. Tieto práva by sa porušili, ak by sa povolilo, aby vnútroštátne konania viedli k neprimeranému zdržaniu konania Komisie bez uspokojujúceho vyriešenia záležitosti na vnútroštátnej úrovni. Pokiaľ ide o telekomunikačný sektor, inovačné cykly sú pomerne krátke a akékoľvek podstatné omeškanie v riešení prístupového sporu by sa prakticky mohlo rovnať odmietnutiu prístupu, čím by sa prejudikovalo primerané riešenie prípadu.

30. Komisia preto zastáva názor, že prístupový spor pred vnútroštátnym regulačným orgánom by sa mal vyriešiť v určitej primeranej lehote, ktorá by za bežných okolností

nepresahovala šesť mesiacov po prvom predložení záležitosti do pozornosti daného orgánu. Rozhodnutie by mohlo mať buď formu konečného stanovenia opatrenia, alebo inú formu nápravy, ktorá by ochraňovala práva sťažovateľa. Ak záležitosť dovedy nedosiahne takéto rozhodnutie, *prima facie*, práva strán nie sú účinne chránené a Komisia by mala v zásade, na požiadanie sťažovateľa, začať prešetrenie prípadu v súlade so svojimi bežnými postupmi, po konzultácii a v spolupráci s daným vnútroštátnym orgánom. Vo všeobecnosti však Komisia takéto šetrenie nezačne, ak ide o už prebiehajúce konanie podľa zmierovacieho postupu ONP.

31. Okrem toho musí Komisia vždy vo všetkých prípadoch študovať ich skutkové podstaty: začne konať, ak je toho názoru, že v danom prípade ide o podstatný záujem spoločenstva ovplyvňujúci, alebo je pravdepodobnosť, že ovplyvní hospodársku súťaž v mnohých členských štátoch.

3.3. Dočasné opatrenia

32. Pokiaľ ide o žiadosť o dočasné opatrenie, existencia alebo možnosť vnútroštátnych konaní je podstatná pre otázku, či existuje riziko vážnej a nenapraviteľnej škody. Takéto konania by, *prima facie*, mali odstrániť riziko takejto škody, a preto by nebolo vhodné, aby Komisia prijala dočasné opatrenie pri nedostatku dôkazov, že riziko by aj tak pretrvávalo.

33. Dostupnosť dočasnej injunkzívnej nápravy a kritériá pre takúto nápravu sú dôležitým faktorom, ktorý musí Komisia vziať do úvahy pri dosiahnutí záveru *prima facie*. Ak by dočasná injunkzívna náprava nebola dostupná alebo ak by nebola pravdepodobné, že takáto náprava je primeraná ochrane práv sťažovateľa podľa práva spoločenstva, Komisia by zastávala názor, že vnútroštátne konania neodstránili riziko škody, a preto by mohla začať vlastné šetrenie prípadu.

4. Šetrenie na základe vlastnej iniciatívy a prieskum sektora

34. Ak sa tak zdá potrebné, Komisia začne vyšetrovať na základe vlastnej iniciatívy. Môže tiež začať prieskum sektora pod

⁽¹⁾ BRT vs. SABAM, citované v poznámke pod čiarou č. 17.

⁽²⁾ Článok 9 ods. 1 a 3 smernice ONP o prepojení.

⁽³⁾ Prípád 14/83, Von Colson [1984] ECR 1891.

podmienkou, že bude konzultovať s poradným výborom orgánov pre hospodársku súťaž členského štátu.

b) porušenie článku 85 je obzvlášť vážne.

5. Pokuty

35. Komisia môže uložiť pokuty až do 10 % ročného celosvetového obratu podnikov, ktoré úmyselne alebo z nedbanlivosti porušili článok 85 ods. 1 alebo článok 86 (1). Ak dohody boli oznámené podľa nariadenia č. 17 kvôli udeleniu výnimky podľa článku 85 ods. 3, Komisia nesmie uložiť žiadnu pokutu v súvislosti s činnosťami opísanými v notifikácii (2) počas obdobia nasledujúceho po notifikácii. Komisia však smie stiahnuť imunitu proti pokutám, ak dané podniky informuje, že po predbežnom skúmaní zastáva názor, že článok 85 ods. 1 zmluvy platí a že uplatňovanie článku 85 ods. 3 zmluvy nie je opodstatnené (3).

36. Smernica ONP o prepojení má dve osobitné ustanovenia, ktoré sa týkajú pokút podľa pravidiel hospodárskej súťaže. Po prvé určuje, že dohody o prepojení musia byť oznámené príslušným vnútroštátnym regulačným orgánom a byť k dispozícii zainteresovaným tretím osobám, s výnimkou tých častí, ktoré sa zaoberajú obchodnou stratégiou strán (4). Po druhé určuje, že vnútroštátny regulačný orgán musí mať určité právomoci, ktoré môže využiť na ovplyvnenie alebo úpravu dohôd o prepojení (5). Tieto ustanovenia zabezpečujú, že dohody budú primerane zverejnené, a poskytujú vnútroštátnemu regulačnému orgánu možnosť, ak je tak žiaduce, aby podnikol kroky na zabezpečenie účinnej hospodárskej súťaže na trhu.

37. Ak bola dohoda oznámená vnútroštátnemu regulačnému orgánu, ale nebola oznámená Komisii, Komisia nepovažuje vo všeobecnosti za vhodné, v rámci svojej politiky, udeliť pokutu v súvislosti s dohodou, aj keď sa napokon preukáže, že dohoda obsahuje podmienky, ktoré sú v rozpore s článkom 85. Pokuta by však bola vhodná v niektorých prípadoch, napríklad kde:

a) sa ukáže, že dohoda obsahuje ustanovenia, ktoré sú v rozpore s článkom 86, a/alebo

Komisia nedávno zverejnila usmernenie o tom, ako sa vypočítajú pokuty (6).

38. Notifikácia vnútroštátneho regulačného orgánu nie je náhradou notifikácie Komisie a neobmedzuje možnosť, aby zainteresované strany predložili Komisii sťažnosť alebo aby Komisia začala na základe vlastnej iniciatívy šetrenie prístupových dohôd. Takéto oznámenie ani neobmedzuje práva strany, aby sa pred vnútroštátnym súdom uchádzala o náhradu škody, ktorá bola spôsobená dohodami proti hospodárskej súťaži (7)

ČASŤ II – RELEVANTNÉ TRHY

39. V priebehu šetrenia prípadov v rámci stanovenom v časti I sa Komisia spoľahne na chápanie definície relevantných trhov tak, ako je uvedené v oznámení Komisie o definícii relevantného trhu na účely právnych predpisov spoločenstva týkajúcich sa hospodárskej súťaže (8).

40. Firmy podliehajú trom hlavným zdrojom obmedzení hospodárskej súťaže: dopytová substitúcia, ponuková substitúcia a potenciálna konkurencia, pričom prvé obmedzenie predstavuje najbezprostrednejšiu a najúčinnejšiu disciplinárnu silu uplatniteľnú na dodávateľov daného výrobku alebo služby. Dopytová substitúcia je preto hlavným nástrojom, ktorý sa využíva na definovanie vecného relevantného trhu, kde je možné definovať obmedzenia hospodárskej súťaže na účely článku 85 ods. 1 a článku 86.

41. Ponuková substitúcia sa za vhodných okolností môže použiť ako doplnkový prvok na definovanie relevantných trhov. V praxi ju nemožno jasne odlíšiť od potenciálnej konkurencie. Ponuková substitúcia a potenciálna súťaž sa využívajú na to, aby sa určilo, či podnik má dominantné postavenie alebo či obmedzenia hospodárskej súťaže sú podstatné v zmysle článku 85, alebo či existuje potlačenie hospodárskej súťaže.

(1) Článok 15 ods. 2 nariadenia č. 17.

(2) Článok 15 ods. 5 nariadenia č. 17.

(3) Článok 15 ods. 6 nariadenia č. 17.

(4) Článok 6 písm. c) smernice ONP o prepojení.

(5) *Inter alia*, v článku 9 smernice ONP o prepojení.

(6) Usmernenia o metóde stanovenia pokút uložených podľa článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17 a článku 65 ods. 5 Zmluvy o ESUO (Ú. v. ES C 9, 14.1.1998, s. 3).

(7) Pozri poznámku pod čiarou č. 22.

(8) Ú. v. ES C 372, 9.12.1997, s. 5.

42. Pri posudzovaní relevantných trhov je potrebné zohľadniť aj vývoj na trhu z krátkodobého hľadiska.

Nasledujúce časti stanovujú niektoré základné zásady osobitného významu pre telekomunikačný sektor.

1. Trh relevantných výrobkov

43. Časť 6 tlačiva A/B definuje trh relevantných výrobkov takto:

„Trh relevantných výrobkov pozostáva zo všetkých tých výrobkov a/alebo služieb, ktoré spotrebiteľ považuje za vzájomne zameniteľné alebo zastupiteľné vzhľadom na vlastnosti výrobkov, ich ceny a zamýšľané využitie.“

44. Liberalizácia telekomunikačného sektora vedie k tomu, že sa objaví druhý typ trhu, trh s prístupom k zariadeniam, ktoré sú v súčasnosti potrebné na zabezpečovanie týchto liberalizovaných služieb. Prepojenie na verejnú telekomunikačnú sieť by bolo typickým príkladom takéhoto prístupu. Bez prepojenia nebude komerčne možné, aby tretie osoby poskytovali napríklad komplexné hlasové telefonické služby.

45. Preto je zrejmé, že v telekomunikačnom sektore existujú minimálne dva typy relevantných trhov, o ktorých treba uvažovať – trh služieb, ktoré sa poskytnú konečným užívateľom, a trh prístupu k tým zariadeniam, ktoré sú potrebné na zabezpečenie tejto služby pre konečných užívateľov (informácie, fyzická sieť atď.). V kontexte akéhokoľvek konkrétneho prípadu bude potrebné definovať trh relevantného prístupu a trh relevantných služieb, ako napríklad prepojenie na verejnú telekomunikačnú sieť a zabezpečenie verejných hlasových telefónnych služieb.

46. V prípade potreby Komisia použije test relevantného trhu, ktorý vlastne predstavuje položenie otázky, či by kolektívne zisky všetkých dodávateľov daných služieb vzrástli, ak by všetci dodávatelia daných služieb zdvihli svoje ceny o 5 – 10 %. Ak by ich zisky vzrástli, daný trh by sa na základe tohto testu považoval za samostatný relevantný trh.

47. Komisia je toho názoru, že princípy v súlade s právnymi predpismi spoločenstva týkajúcimi sa hospodárskej súťaže, ktoré riadia tieto trhy, zostávajú také isté bez ohľadu na daný

konkrétny trh. Vzhľadom na tempo technologických zmien v tomto sektore, akýkoľvek pokus v tomto oznámení definovať trhy určitých výrobkov by sa vystavil riziku, že by sa definícia stala rýchlo nepresnou a irelevantnou. Definíciu trhov konkrétnych výrobkov – napríklad stanovenie, či zariadenia na začatie hovorov alebo zariadenia na ukončenie hovorov sú časťou toho istého trhu zariadení – je najlepšie stanoviť na základe podrobného preskúmania každého jednotlivého prípadu.

1.1. Trh služieb

48. Tento sa môže definovať zhruba ako zabezpečovanie akejkoľvek telekomunikačnej služby pre užívateľov. Rôzne telekomunikačné služby sa považujú za nahraditeľné, ak preukážu dostatočný stupeň zameniteľnosti pre konečného užívateľa, čo by znamenalo, že medzi rozličnými poskytovateľmi týchto služieb by mohlo dôjsť k účinnej hospodárskej súťaži.

1.2. Prístup k zariadeniam

49. Aby poskytovateľ služieb mohol konečným užívateľom poskytovať služby, často bude požadovať prístup k jednému alebo viacerým zariadeniam (primárnym, sekundárnym). Napríklad, aby sa konečným užívateľom služba fyzicky doručila, je potrebný prístup k terminálovým bodom telekomunikačnej siete, na ktoré sú koneční užívatelia napojení. Tento prístup možno dosiahnuť na fyzickej úrovni prostredníctvom určenej alebo spoločne používanej lokálnej infraštruktúry, ktorá je buď samostatne zabezpečená, alebo prenajatá od lokálneho poskytovateľa infraštruktúry. Možno to tiež dosiahnuť buď prostredníctvom poskytovateľa služieb, ktorý už má týchto konečných užívateľov ako svojich predplatiteľov, alebo prostredníctvom poskytovateľa prepojenia, ktorý má priamo alebo nepriamo prístup k relevantným koncovým bodom.

50. Okrem fyzického prístupu potrebuje poskytovateľ služieb prípadne aj prístup k ostatným zariadeniam, ktoré mu umožnia predávať svoje služby konečným užívateľom: napr. poskytovateľ služieb musí byť schopný oboznámiť konečných užívateľov o svojich službách. Ak jedna organizácia má dominantné postavenie v dodávaní služieb, ako sú napríklad adresare informácií, vznikajú podobné problémy ako pri fyzickom prístupe.

51. V mnohých prípadoch sa Komisia venuje otázkam fyzického prístupu, ak potrebnou záležitosťou je prístup do sieťových zariadení dominantného telekomunikačného operátora ⁽¹⁾.
52. Niektorí pôsobiaci telekomunikační operátori sa môžu snažiť odmietnuť prístup tretím osobám, ktoré sú poskytovateľmi služieb, alebo iným sieťovým operátorom, najmä v oblastiach, kde navrhovaná služba bude konkurovať službe poskytovanej samotným telekomunikačným operátorom. Takýto vzdor sa často prejaví ako neopodstatnené zdržiavanie poskytnutia prístupu, neochota prístup poskytnúť alebo ochota poskytnúť prístup iba za veľmi nevýhodných podmienok. Je úlohou pravidiel hospodárskej súťaže zabezpečiť, aby sa týmto budúcim prístupovým trhom umožnil rozvoj a aby pôsobiaci operátori nemali možnosť používať svoju kontrolu nad prístupom na potláčanie rozvoja na trhoch služieb.
53. Malo by sa zdôrazniť, že v telekomunikačnom sektore môže liberalizácia viesť k rozvoju nových, alternatívnych sietí, ktoré v konečnom dôsledku budú mať vplyv na definíciu prístupového trhu, zahrnujúcu pôsobiaceho telekomunikačného operátora.

2. Relevantný geografický trh

54. Relevantné geografické trhy sú definované na tlačive A/B takto:

„Relevantný geografický trh predstavuje oblasť, v ktorej sa príslušné podniky zúčastňujú na ponuke alebo dopyte výrobkov alebo služieb, v ktorej sú podmienky hospodárskej súťaže dostatočne homogénne a ktorú možno odlišiť od susedných oblastí, pretože podmienky hospodárskej súťaže sú podstatne odlišné od podmienok hospodárskej súťaže týchto oblastí.“

55. Pokiaľ ide o zabezpečovanie telekomunikačných služieb a prístupu na trhy, relevantný geografický trh je oblasť, v ktorej objektívne podmienky hospodárskej súťaže uplatňované na poskytovateľov služieb sú podobné a účastníci hospodárskej súťaže sú schopní ponúkať svoje služby. Preto je potrebné, aby sa preskúmalo, akú možnosť prístupu ku

konečnému užívateľovi v akejkoľvek časti tejto oblasti za podobných a ekonomicky realizovateľných podmienok majú poskytovatelia služieb. Regulačné podmienky, ako napríklad podmienky licencií a akékoľvek výhradné a osobitné práva, ktoré vlastnia konkurenční poskytovatelia lokálnych prístupov, sú zvlášť podstatné ⁽²⁾.

ČASŤ III – ZÁSADY

56. Komisia uplatňuje nasledujúce zásady v prípadoch, ktoré bude posudzovať.
57. Komisia uznáva, že: „článok 85 a článok 86..... predstavujú právo účinné a vykonateľné v celom spoločenstve. Nemalo by dochádzať ku konfliktom s ostatnými právnymi predpismi spoločenstva, pretože právne formy spoločenstva vytvárajú koherentnú regulačnú štruktúru..... je zrejme, že sa právo spoločenstva prijaté v telekomunikačnom sektore musí vykladať spôsobom, ktorý je zlučiteľný s pravidlami hospodárskej súťaže, aby sa zabezpečila čo najlepšia implementácia všetkých aspektov telekomunikačnej politiky spoločenstva..... Toto, *inter alia*, platí aj na vzťah medzi pravidlami hospodárskej súťaže uplatniteľnými na podniky a smernicami ONP“. ⁽³⁾
58. Pravidlá hospodárskej súťaže sa tak naďalej uplatňujú za okolností, keď sú uplatniteľné ostatné ustanovenia zmluvy alebo sekundárnej legislatívy. V kontexte prístupových dohôd je pre správne fungovanie sektora závažný a rozhodujúci vnútorný trh a ustanovenia o hospodárskej súťaži právnych predpisov spoločenstva týkajúcich sa hospodárskej súťaže. Preto pri posudzovaní na základe podmienok hospodárskej súťaže sa Komisia snaží čo najviac stavať na zásadách zavedených legislatívou o harmonizácii. Malo by sa tiež pamätať na to, že veľa nižšie uvedených zásad právnych predpisov spoločenstva týkajúcich sa hospodárskej súťaže je tiež spracovaných osobitnými predpismi v kontexte rámca ONP. Správnym uplatňovaním týchto predpisov sa často vyhne potrebe uplatňovania pravidiel hospodárskej súťaže.

59. Pokiaľ ide o telekomunikačný sektor, mala by sa venovať pozornosť nákladom spojeným so všeobecnými povinnosťami pri poskytovaní služieb. Článok 90 ods. 2 zmluvy môže oprávniť výnimky zo zásad článkov 85 a 86. Podrobnosti všeobecných povinností pri poskytovaní služieb sú regulačnou záležitosťou. Oblasť uplatňovania článku 90 ods. 2 je špecifikovaná v článku 90 smerníc o telekomunikačnom sektore a Komisia v tomto kontexte uplatňuje pravidlá hospodárskej súťaže.

⁽¹⁾ Prepojenie je v smernici o úplnej hospodárskej súťaži definované ako: „..... fyzické a logické spojenie telekomunikačných zariadení organizácií poskytujúcich telekomunikačné siete a/alebo telekomunikačné služby, aby sa užívateľom jednej organizácie umožnilo komunikovanie s užívateľmi tej istej alebo inej organizácie alebo aby sa im umožnil prístup k službám poskytovaným tretími organizáciami.“
V smernici o úplnej hospodárskej súťaži a v smerniciach ONP sú telekomunikačné služby definované takto:

„služby, ktorých poskytovanie úplne alebo čiastočne pozostáva z prenosu a/alebo smerovania signálov na telekomunikačnej sieti.“
Preto to teda zahŕňa aj prenos vysielacích signálov a siete CATV.
Samotná telekomunikačná sieť je definovaná ako:

„..... prenosové zariadenie a prípadne prepínacie zariadenie a iné zdroje, ktoré umožňujú prenos signálov medzi definovanými koncovými bodmi prostredníctvom drôtových, rádiových, optických alebo iných elektromagnetických prostriedkov“.

⁽²⁾ Rozhodnutie Komisie 94/894/ES z 13. decembra 1994, Eurotunnel (Ú. v. ES L 354, 21.12.1994, s. 66).

⁽³⁾ Pozri usmernenia citované v poznámke pod čiarou č. 5, odseky 15 a 16.

60. Článok 85 a článok 86 zmluvy sa za bežných okolností uplatňujú na dohody alebo činnosti, ktoré boli schválené alebo autorizované vnútroštátnym orgánom ⁽¹⁾, alebo ak vnútroštátny orgán požadoval zahrnutie podmienok do dohody na požiadanie jednej alebo viacerých zo zúčastnených strán.
61. Ak by však vnútroštátny regulačný orgán požadoval podmienky, ktoré sú v rozpore s pravidlami hospodárskej súťaže, zúčastnené podniky by v skutočnosti neboli pokutované, hoci samotný členský štát by bol v rozpore s článkom 3 písm. g) a článkom 5 zmluvy ⁽²⁾, a preto by podliehal výzve Komisie v súlade s článkom 169 zmluvy. Okrem toho, ak by vnútroštátny regulačný orgán požadoval alebo autorizoval, aby sa podnik, ktorý má osobitné alebo výhradné práva v zmysle článku 90, alebo štátny podnik zapojil do konania, ktoré by viedlo k zneužitiu jeho dominantného postavenia, členský štát by bol tiež v rozpore s článkom 90 ods. 1 a Komisia by mohla prijať rozhodnutie požadujúce ukončenie takéhoto porušovania ⁽³⁾.
62. Vnútroštátne regulačné orgány môžu požadovať prísne požiadavky na transparentnosť, dodávateľské záväzky a cenové praktiky na trhu, najmä kde je to potrebné v skorých fázach liberalizácie. Podľa potreby sa ako pomôcka na interpretáciu pravidiel hospodárskej súťaže ⁽⁴⁾ použije legislatíva, ako napríklad rámec ONP. Vzhľadom na povinnosť spočívajúcu na vnútroštátnych regulačných orgánoch, podľa ktorej vnútroštátne regulačné orgány musia zabezpečiť, aby účinná hospodárska súťaž bola možná, sa podobne požaduje uplatňovanie pravidiel hospodárskej súťaže na správnu interpretáciu zásad ONP. Je potrebné poznamenať, že mnohé z nižšie uvedených otázok je tiež spracované predpismi v súlade so smernicou o úplnej hospodárskej súťaži a v súlade so smernicami ONP o udeľovaní licencií a ochrane údajov: účinné uplatňovanie tohto regulačného rámca by malo zabrániť vzniku mnohých problémov spojených s hospodárskou súťažou, uvedených nižšie.

1. Dominantné postavenie na trhu (článok 86)

63. Aby podnik mohol na telekomunikačnom trhu poskytovať služby, v niektorých prípadoch musí získať prístup k rozličným zariadeniam. Na zabezpečovanie telekomunikačných

služieb je napríklad obvykle potrebné prepojenie na verejnú telekomunikačnú sieť. Prístup do tejto siete je takmer vždy v rukách dominantného telekomunikačného operátora. Pokiaľ ide o prístupové dohody, najpodstatnejšie pre posúdenie Komisie je dominantné postavenie na trhu, založené na kontrole zariadení.

64. To, či spoločnosť je, alebo nie je dominantná, nezávisí iba od zákonných práv udelených tejto spoločnosti. Samotné ukončenie právneho monopolu neznamená ukončenie dominantného postavenia. Bez ohľadu na smernice o liberalizácii rozvoj účinnej hospodárskej súťaže zo strany alternatívnych poskytovateľov sietí s primeranou kapacitou a geografickým dosahom trvá určitý čas.
65. Rozhodnutie Súdneho dvora v prípade Tetra Pak ⁽⁵⁾ sa pravdepodobne ukáže dôležitým aj pre telekomunikačný sektor. V tomto prípade súd vzhľadom na mimoriadne blízke spojenia medzi dominantným a nedominantným trhom a vzhľadom na mimoriadne vysoký podiel na dominantnom trhu rozhodol, že Tetra Pak bol „v situácii porovnateľnej so situáciou dominantného postavenia na daných trhoch ako celku“.

Prípady Tetra Pak sa týkajú úzko so sebou súvisiacich horizontálnych trhov: analýza je však rovnako uplatniteľná na úzko so sebou súvisiace vertikálne trhy, čo je v telekomunikačnom sektore bežné. V telekomunikačnom sektore sa často stáva, že určitý operátor má mimoriadne silné postavenie na trhu infraštruktúr a na sekundárnych trhoch tejto infraštruktúry. Náklady na infraštruktúru zvyčajne tvoria jedinú najväčšiu časť nákladov sekundárnych operácií. Operátori často čelia tým istým konkurentom na oboch trhoch – na trhu infraštruktúry a na sekundárnom trhu.

66. Preto je možné predvídať veľa situácií, keď budú existovať úzko so sebou súvisiace trhy spolu s operátorom, ktorý bude mať vysoký stupeň trhovej sily aspoň na jednom z týchto trhov.
67. Ak takéto okolnosti existujú, bolo by správne pre Komisiu, aby zistila, či sa konkrétny operátor nenachádza v situácii, ktorá je porovnateľná so situáciou dominantného postavenia na daných trhoch ako celku.

⁽¹⁾ Rozhodnutie Komisie 82/896/EHS z 15. decembra 1982, AROW/BNIC (Ú. v. ES L 379, 31.12.1982, s. 19).

⁽²⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 18.

⁽³⁾ Spojené prípady C-48 a 66/90 Holandsko a iní vs. Komisia [1992] ECR I-565.

⁽⁴⁾ Pozri Ahmed Saeed, citované v poznámke pod čiarou č. 18, kde sa ako pomôcka na určenie, aké cenové úrovne by sa mali považovať za neprímerané na účely článku 86, použila legislatíva vnútorného trhu týkajúca sa tvorby cien.

⁽⁵⁾ Na každom trhu čelil Tetra Pak tým istým potenciálnym zákazníkovi a skutočným konkurentom. Prípady C-333/94 P, Tetra Pak International SA vs. Komisia [1996] ECR I-5951.

68. V telekomunikačnom sektore koncept „podstatných zariadení“ je v mnohých prípadoch relevantný pri určovaní povinností dominantných telekomunikačných operátorov. Výraz „podstatné zariadenia“ sa používa na opis zariadenia alebo infraštruktúry, ktorá je podstatná na dosiahnutie zákazníkov a/alebo umožnenie, aby konkurenti mohli vykonávať svoje podnikanie, a ktorú nemožno žiadnym rozumným spôsobom replikovať⁽¹⁾.
69. Spoločnosť, ktorá kontroluje prístup k podstatnému zariadeniu, má v zmysle článku 86 dominantné postavenie. Spoločnosť môže mať dominantné postavenie podľa článku 86 aj bez kontrolovania podstatného zariadenia.

1.1. Trh služieb

70. Jedným z faktorov, ktoré sa využívajú na posúdenie sily podniku na trhu, je predaj určený danému podniku, vyjadrený ako percento celkového predaja na trhu substitučných služieb v relevantnej geografickej oblasti. Pokiaľ ide o trh služieb, Komisia medziiným vyhodnotí obrat generovaný predajom substitučných služieb, vrátane predaja alebo vnútorného využitia služieb prepojenia a predaja alebo interného použitia lokálnej infraštruktúry⁽²⁾, pričom sa zohľadnia podmienky hospodárskej súťaže a štruktúra ponuky a dopytu na trhu.

1.2. Prístup k zariadeniam

71. Koncept „prístupu“, ako je uvedený v bode 45, možno spojiť s celým radom situácií, vrátane dostupnosti prenajatých liniek, ktoré poskytovateľovi služieb umožňujú, aby vybudoval vlastnú sieť a prepojenia v úzkom zmysle slova, t. j. prepojenia dvoch telekomunikačných sietí, napríklad mobilnej a pevnej. V súvislosti s prístupom je pravdepodobné, že pôsobiaci operátor zostane dominantný aj určitý čas po uskutočnení právnej liberalizácie. Pôsobiaci operátor, ktorý kontroluje zariadenia, je tiež často najväčším poskytovateľom služieb a v minulosti nepotreboval rozlišovať medzi doručeními telekomunikačných služieb a poskytovaním týchto služieb konečným užívateľom. Tradične operátor, ktorý je tiež

poskytovateľom služieb, nevyžadoval, aby jeho fungujúca sekundárna pobočka platila za prístup, a preto nebolo jednoduché vypočítať príjem, ktorý by sa mal pripísať tomuto zariadeniu. V prípade, keď operátor zabezpečuje aj prístup, aj služby, je potrebné, aby sa čo najlepšie oddelili tržby pre tieto dva trhy, prv než sa tržby použijú ako základ pre výpočet podielu spoločnosti na ktoromkoľvek danom trhu. Článok 8 ods. 2 smernice o prepojení sa venuje tomuto problému a zavádza požiadavku oddeleného účtovníctva pre „činnosti týkajúce sa prepojenia – vzťahujúce sa aj na služby prepojenia poskytované vnútorne, aj na služby prepojenia poskytované ostatným – a pre iné činnosti“. Navrhované odporúčanie Komisie o oddelenom účtovníctve v kontexte prepojenia je z tohto hľadiska tiež užitočné.

72. Ekonomický význam získania prístupu je tiež daný pokrytím siete, prostredníctvom ktorej sa má prepojenie uskutočniť. Preto popri použití obratových hodnôt Komisia, ak je to možné, zohľadňuje aj počet zákazníkov, ktorí si predplatili služby ponúkané dominantnou spoločnosťou, v porovnaní s tými, ktoré zamýšľa ponúkať poskytovateľ služieb žiadajúci o prístup. Sila daného podniku na trhu sa tak čiastočne hodnotí počtom predplatiteľov, ktorí sú napojení na terminálové body telekomunikačnej siete takéhoto podniku, vyjadreným ako percento z celkového počtu predplatiteľov napojených na terminálové body v relevantnej geografickej oblasti.

Ponuková substitúcia

73. Ako je uvedené vyššie (pozri bod 41), ponuková substitúcia je tiež relevantným faktorom v otázke dominantného postavenia. Trhový podiel väčší ako 50 %⁽³⁾ zvyčajne stačí na to, aby sa demonštrovalo dominantné postavenie, hoci sa skúmajú aj iné faktory. Napríklad Komisia skúma existenciu iných poskytovateľov siete, ak takí vôbec existujú v relevantnej geografickej oblasti, aby stanovila, či existujú alternatívne infraštruktúry dostatočne husté na to, aby bolo možné zabezpečiť konkurenciu pôsobiacej sieti, a rozsah, v akom by bolo možné, aby noví poskytovatelia prístupu vstúpili na trh.

(1) Pozri tiež definíciu zahrnutú v dokumente Dodatočný záväzok v rámci regulačných zásad Európskych spoločenstiev a ich členských štátov, ktorú použila skupina na základné telekomunikácie v kontexte rokovaní Svetovej obchodnej organizácie (WTO):

„Podstatné zariadenia znamenajú zariadenia verejnej telekomunikačnej prepravnej siete a služieb, ktoré:

- a) sa výhradne alebo prevažne poskytujú jediným alebo obmedzeným počtom dodávateľov a
- b) nemôžu sa prijateľne ekonomicky ani technicky nahradiť, aby sa zabezpečila služba.“

(2) Prípady 6/72 Continental Can [1973] ECR 215.

(3) V tejto súvislosti je potrebné poznamenať, že podľa rámca ONP možno organizáciu oznámiť ako takú, ktorá má podstatnú silu na trhu. Určenie, či organizácia má, alebo nemá podstatnú silu na trhu, závisí od mnohých faktorov, ale východiskovým predpokladom je, že sa organizácia s podielom na trhu väčším ako 25 % obvykle považuje za organizáciu, ktorá má podstatnú silu na trhu. Komisia zohľadní, či podnik bol oznámený ako taký, ktorý má podstatnú silu na trhu v zmysle pravidiel ONP, vo svojom vyhodnotení podľa pravidiel hospodárskej súťaže. Je však zrejme, že oznámenie o podstatnej sile na trhu všeobecne opisuje postavenie ekonomickej sily na trhu menšie než dominantné: skutočnosť, že podnik má podstatnú silu na trhu podľa pravidiel ONP, preto vo všeobecnosti nebude viesť k predpokladu dominantného postavenia, aj keď v určitej situácii sa toto môže ukázať ako pravdivé. Pri tejto úvahe bude však jedným z dôležitých faktorov otázka, či definícia trhu, ktorá sa používa v postupoch ONP, je vhodná na použitie uplatňovaní pravidiel hospodárskej súťaže.

Iné relevantné faktory

74. Okrem údajov o podiele na trhu a ponukovej substitúcii pri určovaní, či operátor má dominantné postavenie, Komisia tiež skúma, či operátor má privilegovaný prístup k zariadeniam, ktoré nemožno vhodne duplikovať v primeranom časovom rámci buď z dôvodov právnych, alebo preto, že by to bolo príliš nákladné.
75. Ako sa konkurenční poskytovatelia služieb objavujú a stávajú sa výzvou pre dominantne pôsobiaceho poskytovateľa, rozsah práv, ktoré sa im dostávajú od orgánov členských štátov, a najmä ich územný dosah zohrávajú významnú úlohu pri určovaní sily trhu. Komisia pri svojom posudzovaní prístupových záležitostí v súlade s pravidlami hospodárskej súťaže bude starostlivo sledovať vývoj trhu vo vzťahu k týmto otázkam a zaznamená akékoľvek zmenené podmienky na trhu.
76. Znenie článku 86 zreteľne stanovuje, že tento článok platí aj vtedy, keď sa o dominantné postavenie delí viac ako jedna spoločnosť. Okolnosti, za ktorých existuje spoločné dominantné postavenie a za ktorých je zneužívané, ešte neboli plne objasnené precedenčným právom súdneho spoločenstva ani praxou Komisie, a tento zákon sa ešte ďalej vyvíja.
77. Znenie článku 86 („zneužitie jedným alebo viacerými podnikmi“) opisuje niečo iné ako zákaz dohôd proti hospodárskej súťaži alebo zosúladených postupov v článku 85. Iné poňatie by bolo v rozpore s obvyklými princípmi výkladu zmluvy a viedlo by k slovám bez významu a bez praktického účinku. Toto však nevylučuje paralelné uplatňovanie článkov 85 a 86 na tú istú dohodu alebo činnosť, ktorú Komisia a súd v mnohých prípadoch potvrdili ⁽¹⁾, a ani neexistuje nič, čo by Komisii zabránilo, aby podnikla kroky iba podľa jedného z ustanovení, ak platia obidve.
78. Dve spoločnosti, z ktorých je každá dominantná na oddelených vnútroštátnych trhoch, nie sú to isté ako dve spoločne dominantné spoločnosti. Aby dve alebo viacero spoločností mali spoločné dominantné postavenie, musia spolu mať skoro také isté postavenie *vis-à-vis* svojim zákazníkom a konkurencii, aké má jedna spoločnosť, ak je v dominantnom postavení. So špeciálnym odvolaním sa na telekomunikačný sektor by sa spoločné dominantné postavenie mohlo dosiahnuť dvoma operátormi telekomunikačnej infraštruktúry, ktorí pokrývajú ten istý geografický trh.
79. Navyše, aby dve alebo viacero spoločností mali spoločné dominantné postavenie, je potrebné, aj keď nie postačujúce, aby medzi nimi nedochádzalo k účinnej hospodárskej súťaži na relevantnom trhu. Tento nedostatok hospodárskej súťaže môže prakticky byť dôsledkom skutočnosti, že spoločnosti majú väzby, ako napríklad dohody o spolupráci alebo dohody o prepojení. Komisia sa však nedomnieva, že by ekonomická teória alebo právo spoločenstva naznačovali, že takéto väzby sú právne potrebné na to, aby existovalo spoločné dominantné postavenie ⁽²⁾. Postačujúcou ekonomickou väzbou je, ak existuje druh vzájomnej závislosti, ktorá často vzniká v oligopolistických situáciách. Ukazuje sa, že ani právna, ani ekonomická teória neposkytujú dôvod, aby sa požadovala akákoľvek iná ekonomická väzba medzi spoločne dominantnými spoločnosťami. Takže v praxi v telekomunikačnom sektore takéto väzby často existujú, ak majú národní telekomunikační operátori takmer nevyhnutne medzi sebou rôzne druhy väzieb.
80. Ak zoberieme príklad prístupu na lokálny okruh, v niektorých členských štátoch by takýto prístup mohli v blízkej budúcnosti veľmi dobre kontrolovať dvaja operátori – pôsobiaci telekomunikačný operátor a káblový operátor. Aby sa pre spotrebiteľov zabezpečili určité služby, je potrebný prístup na lokálny okruh buď telekomunikačného operátora, alebo operátora káblovej televízie. V závislosti od okolností prípadu, a najmä od vzťahu medzi nimi, ani jeden z operátorov nesmie mať dominantné postavenie: spolu však smú mať spoločný monopol prístupu k týmto zariadeniam. Z dlhodobého hľadiska môže technologický rozvoj viesť k ďalším mechanizmom prístupu na lokálny okruh, ktoré sú

⁽¹⁾ Prípady 85/76 Hoffman-La Roche [1979] ECR 461. Rozhodnutie Komisie 89/113/EHS z 21. decembra 1988, Decca Navigator System (Ú. v. ES L 43, 15.2.1989, s. 27).

⁽²⁾ Rozhodnutie Komisie 92/553/EHS z 22. júla 1992, Nestlé/Perrier (Ú. v. ES L 356, 5.12.1992, s. 1).

realizovateľné, napríklad energetické siete: pri určení, či dominantné postavenia alebo spoločné dominantné postavenia existujú, alebo nie, sa existencia takýchto mechanizmov zohľadní.

2. Zneužívanie dominantného postavenia

81. Uplatňovanie článku 86 predpokladá existenciu dominantného postavenia a určitú väzbu medzi dominantným postavením a údajným zneužívajúcim správaním. V telekomunikačnom sektore je často potrebné preskúmať veľký počet pridružených trhov, z ktorých na jednom alebo viacerých môže dominovať určitý operátor. Za takýchto okolností existuje veľa možných situácií, kde by mohlo dôjsť k zneužívaniu:

- správanie na dominantnom trhu, ktoré má následky na dominantný trh ⁽¹⁾,
- správanie na dominantnom trhu, ktoré má následky na iných trhoch, ako je dominantný trh ⁽²⁾,
- správanie na inom trhu ako dominantnom trhu, ktoré má následky na dominantný trh ⁽³⁾,
- správanie na inom trhu ako na dominantnom trhu, ktoré má následky na iný trh, ako je dominantný trh ⁽⁴⁾.

82. Hoci sú faktické a ekonomické okolnosti telekomunikačného sektora často neznáme, možno v mnohých prípadoch uplatňovať zavedené princípy právnych predpisov spoločenstva týkajúcich sa hospodárskej súťaže. Ak sa v tomto sektore skúmajú problémy hospodárskej súťaže, je dôležité mať na pamäti existujúce precedentné právo a rozhodovacie praktiky Komisie týkajúce sa napríklad reinvestujúcej trhovej sily, diskriminácie a zväzovania.

2.1. Odmietnutie udeliť prístup k zariadeniam a uplatňovanie nevýhodných podmienok

83. Podľa článku 86 možno zakázať, aby sa odmietlo udelenie prístupu, ak odmietnutie je zo strany spoločnosti, ktorá je

⁽¹⁾ Najbežnejšia situácia.

⁽²⁾ Spojené prípady 6/73 a 7/73 Commercial Solvents vs. Komisia [1974] ECR 223 a prípad 311/84 CBEM vs. CLT a IPB [1985] ECR 3261.

⁽³⁾ Prípad C-62/86, AKZO vs. Komisia [1991] ECR I-3359 a prípad T-65/89 BPB Industries and British Gypsum vs. Komisia [1993] ECR II-389.

⁽⁴⁾ Prípad C-333/94 P, Tetra Pak International vs. Komisia [1996] ECR I-5951. V tomto štvrtom prípade sa uplatnenie článku 86 môže opodstatniť iba osobitnými okolnosťami (Tetra Pak, odseky 29 a 30).

dominantná vzhľadom na jej kontrolu zariadení, ako pôsobiaci telekomunikační operátori v blízkej budúcnosti zvyčajne budú. Odmietnutie môže mať „účink, ktorý bráni zachovaniu stupňa hospodárskej súťaže, ktorá ešte stále na trhu existuje, alebo rastu tejto hospodárskej súťaže“ ⁽⁵⁾.

Odmietnutie je zneužívajúce iba vtedy, ak má vykorisťujúce účinky alebo účinky proti hospodárskej súťaži. Spočiatku trhy služieb v telekomunikačnom sektore budú mať málo konkurujúcich si účastníkov, a preto odmietnutia budú vo všeobecnosti postihovať hospodársku súťaž na týchto trhoch. Vo všetkých prípadoch odmietnutia sa opodstatnenie starostlivo skúma, aby sa určilo, či odmietnutie bolo objektívne, alebo nie.

84. Existujú zhruba tri relevantné scenáre:

- a) odmietnutie udeliť prístup na účely služby, ak poskytovateľ prístupu dal prístup inému operátorovi, aby mohol pôsobiť na tomto trhu služieb;
- b) odmietnutie udeliť prístup na účely služby, ak poskytovateľ prístupu neudelil prístup žiadnemu inému operátorovi;
- c) zrušenie prístupu existujúcemu zákazníkovi.

Diskriminácia

85. Pokiaľ ide o prvý z vyššie uvedených scenárov, je zrejme, že odmietnutie poskytnúť prístup novému zákazníkovi za okolností, keď dominantný vlastník zariadení už kryje potrebu jedného alebo viacerých zákazníkov na tom istom sekundárnom trhu, by vytváralo diskriminačný postoj, ktorý by predstavoval zneužitie, ak by obmedzoval hospodársku súťaž na tomto sekundárnom trhu. Ak sieťoví operátori ponúkajú tie isté alebo podobné maloobchodné služby ako osoba, ktorá žiada o prístup, môžu mať aj motiváciu, aj príležitosť, aby obmedzili hospodársku súťaž a zneužili svoje dominantné postavenie týmto spôsobom. Môžu však samozrejme existovať oprávnené dôvody, aby sa prístup odmietol – napríklad *vis-à-vis* uchádzačom, ktorí predstavujú potenciálne úverové riziko. Pri neprítomnosti akýchkoľvek objektívnych opodstatnení by odmietnutie zvyčajne predstavovalo zneužitie dominantného postavenia na prístupovom trhu.

⁽⁵⁾ Prípad 85/76, Hoffmann-La Roche [1979] ECR 461.

86. Všeobecne povedané, povinnosťou dominantnej spoločnosti je poskytovať prístup takým spôsobom, aby tovar a služby ponúkané sekundárnym spoločnostiam boli dostupné za podmienok nemenej výhodných ako tie, ktoré boli ponúknuté iným stranám, vrátane jej vlastným korešpondujúcim sekundárnym prevádzkam.

Podstatné zariadenia

87. V súvislosti s druhou vyššie uvedenou situáciou vzniká otázka, či by poskytovateľ prístupu mal byť právne viazaný, aby uzatvoril zmluvu s poskytovateľom služieb a tak umožnil poskytovateľovi služieb, aby operoval na novom trhu služieb. Ak nie sú problémom kapacitné obmedzenia a ak spoločnosť odmietajúca poskytnúť prístup k jej zariadeniam neposkytla k týmto zariadeniam prístup ani svojej sekundárnej pobočke, ani akejkoľvek inej spoločnosti fungujúcej na tomto trhu služieb, potom nie je jasné, aké objektívne opodstatnenie existuje.

88. V oblasti transportu ⁽¹⁾ Komisia určila, že firma kontrolujúca podstatné zariadenie musí za určitých okolností prístup poskytnúť ⁽²⁾. Tie isté princípy sú platné pre telekomunikačný sektor. Ak by k žiadanému prístupu neexistovali žiadne komerčne realizovateľné alternatívy, potom, pokiaľ by prístup nebol udelený, by strana žiadajúca prístup nemohla operovať na trhu služieb. V takomto prípade by odmietnutie limitovalo rozvoj nových trhov alebo nových výrobkov na týchto trhoch v rozpore s článkom 86 písm. b) alebo by bránilo rozvoju hospodárskej súťaže na existujúcich trhoch. Je pravdepodobné, že odmietnutie, ktoré má takéto účinky, má účinky zneužívania.

89. Princíp, ktorý zaväzuje dominantné spoločnosti, aby za určitých okolností uzavreli zmluvu, je v telekomunikačnom sektore často relevantný. V súčasnosti existujú monopoly alebo virtuálne monopoly v zabezpečovaní sieťovej infraštruktúry pre väčšinu telekomunikačných služieb v spoločenstve.

(1) Rozhodnutie Komisie 94/19/ES z 21. decembra 1993, Sea Containers vs. Stena Sealink dočasné opatrenie (Ú. v. ES L 15, 18.1.1994, s. 8).

Rozhodnutie Komisie 94/119/EHS z 21. decembra 1993, Port of Rødby (Dánsko) (Ú. v. ES L 55, 26.2.1994, s. 52).

(2) Pozri tiež (medziiným):

Rozsudok Súdneho dvora a Súdu prvého stupňa:

Prípady 6 a 7/73 Commercial Solvents vs. Komisia [1974] ECR 223;

Prípad 311/84, Télémarketing [1985] ECR 3261;

Prípad C-18/88 RTT vs. GB-Inno [1991] ECR I-5941;

Prípad C-260/89, Elliniki Radiophonia Teleorassi [1991] ECR I-2925;

Prípady T-69, T-70 a T-76/89, RTE, BBC a ITP vs. Komisia [1991] ECR II-485, 535, 575;

Prípad C-271/90, Španielsko vs. Komisia [1992] ECR I-5833;

Prípady C-241 a 242/91 P, RTE a ITP Ltd vs. Komisia (Magill) [1995] ECR I-743

Rozhodnutia Komisie:

Rozhodnutie Komisie 76/185/ESUO z 29. októbra 1975, National Carbonising Company (Ú. v. ES L 35, 10.2.1976, s. 6).

Rozhodnutie Komisie 88/589/EHS zo 4. novembra 1988, London European/Sabena (Ú. v. ES L 317, 24.11.1988, s. 47).

Rozhodnutie Komisie 92/213/EHS z 26. februára 1992, British Midland vs. Aer Lingus (Ú. v. ES L 96, 10.4.1992, s. 34); B&I vs. Sealink (1992) 5 CMLR 255; EC Bulletin, č. 6 – 1992, bod 1.3.30.

Dokonce aj v prípadoch, keď obmedzenia už boli zrušené alebo budú čoskoro zrušené, hospodárska súťaž na sekundárných trhoch pokračuje v závislosti od tvorby cien a podmienok prístupu k primárnym sieťovým službám, ktoré iba postupne odrážajú konkurenčné sily na trhu. Vzhľadom na tempo technologických zmien v telekomunikačnom sektore možno predvídať situácie, v ktorých sa spoločnosti budú snažiť ponúkať nové výrobky alebo služby, ktoré nekonkurujú výrobkom ani službám, ktoré už ponúkajú dominantní prístupoví operátori, ale pre ktoré dominantný prístupový operátor odmieta poskytnúť prístup.

90. Komisia musí zabezpečiť, aby sa kontrola nad zariadeniami, ktoré užívajú pôsobiaci operátori, nepoužívala na bránenie rozvoju konkurenčného telekomunikačného prostredia. Spoločnosť, ktorá je dominantná na trhu služieb a ktorá sa na tomto trhu dopúšťa zneužívania podľa článku 86, môže byť požiadaná, z dôvodu ukončenia takéhoto zneužívania, aby jednému alebo viacerým konkurentom na tomto trhu poskytla prístup k svojmu zariadeniu. Najmä spoločnosť, ktorá svojimi činnosťami zabraňuje tomu, aby sa objavil nový výrobok alebo služba, môže svoje dominantné postavenie zneužívať.

91. Východiskovým bodom pre analýzu Komisie je identifikácia existujúceho alebo potenciálneho trhu, pre ktorý sa prístup žiada. Aby sa určilo, či by sa prístup mal nariadiť v súlade s pravidlami hospodárskej súťaže, zohľadní sa porušenie povinnosti dominantnej spoločnosti nediskriminovať (pozri nižšie) alebo sa zohľadnia nasledujúce faktory vzaté súhrnne:

a) prístup k danému zariadeniu je všeobecne veľmi dôležitý, aby si spoločnosti mohli na relevantnom trhu konkurovať ⁽³⁾.

Kľúčovým problémom je tu preto otázka, čo je podstatné. Nebude postačujúce, že postavenie spoločnosti požadujúcej prístup by bolo výhodnejšie, ak by jej bol prístup udelený – odmietnutie prístupu musí však viesť k tomu, že sa navrhované činnosti stávajú buď nemožné, alebo vážne a nevyhnutne neekonomické.

Aj keď sa napríklad môže alternatívna infraštruktúra od 1. júla 1996 používať na liberalizované služby, bude trvať istý čas, kým toto bude v mnohých prípadoch vyhovujúcou alternatívou zariadení pôsobiaceho operátora. Takáto alternatívna infraštruktúra v súčasnosti neponúka takú istú hustotu geografického pokrytia ako infraštruktúra siete pôsobiaceho telekomunikačného operátora;

(3) Nestačí iba demonštrovať, že jeden konkurent potreboval prístup k zariadeniu, aby mohol byť konkurentom na sekundárnom trhu. Bolo by potrebné ukázať, že tento prístup je potrebný pre všetkých konkurentov okrem výnimočných, aby bol prístup povinný.

b) existuje dostatočná použiteľná kapacita na zabezpečenie prístupu;

c) vlastník zariadenia neuspokojuje dopyt na existujúcom trhu služieb alebo výrobkov, blokuje objavenie sa potenciálnej novej služby alebo výrobku alebo brzdí hospodársku súťaž na existujúcom alebo potenciálnom trhu služieb alebo výrobkov;

d) spoločnosť, ktorá sa snaží o získanie prístupu, je ochotná zaplatiť primeranú a nediskriminujúcu cenu a aj inak, v každom ohľade, prijme nediskriminujúce podmienky a okolnosti prístupu;

e) neexistuje objektívne zdôvodnenie odmietnutia poskytnúť prístup.

Relevantné zdôvodnenia v tomto kontexte by mohli zahŕňať neprimeranú záťaž spojenú s poskytnutím prístupu pre žiadajúcu spoločnosť alebo potrebu vlastníka zariadenia, ktorý uskutočnil investície, zameranú na zavedenie nového výrobku alebo služby, mať dostatočný čas a príležitosť použiť zariadenie, aby mohol nový výrobok alebo službu na trh umiestniť. Aj keď každé zdôvodnenie sa bude musieť starostlivo preskúmať v závislosti od prípadu, v telekomunikačnom sektore je mimoriadne dôležité, aby výhody pre konečných užívateľov, ktoré vyplývajú z konkurenčného prostredia, neboli poškodené konaním bývalých štátnych monopolistov zameraným na to, aby zabránili rozbehu a rozvoju hospodárskej súťaže.

92. Pri určení, či došlo k porušeniu článku 86, sa zohľadní faktická situácia v tejto oblasti a aj v iných geografických oblastiach, a ak tak prichádza do úvahy, tiež vzťah medzi požadovaným prístupom a technickou konfiguráciou zariadenia.

93. Otázka objektívneho opodstatnenia si v tejto oblasti vyžaduje zvlášť starostlivú analýzu. Popri určení, či ťažkosti menované v akomkoľvek danom prípade sú dostatočne vážne na to, aby oprávniť odmietnutie udeliť prístup, príslušné orgány musia tiež rozhodnúť, či tieto ťažkosti sú postačujúce na to, aby prevládali škodu spôsobenú v rámci hospodárskej súťaže, ak sa prístup odmietne alebo sťažuje, čím sa obmedzia sekundárne trhy služieb.

94. Existujú tri závažné prvky týkajúce sa prístupu, ktorými by poskytovateľ služieb mohol manipulovať, aby prístup prakticky odmietol poskytnúť: načasovanie, technická konfigurácia a cena.

95. Dominantní telekomunikační operátori majú povinnosť účinne sa zaoberať požiadavkami o prístup: neprimerané a nevysvetliteľné omeškania odpovede na žiadosť o prístup môžu predstavovať zneužívanie. Komisia sa bude najmä snažiť, aby porovnala odpovede na žiadosť o prístup s nasledujúcimi faktami:

a) zvyčajný časový rámec a podmienky platné, ak zodpovedajúca strana udeľuje prístup k svojim zariadeniam vlastnej dcérskej spoločnosti alebo prevádzke;

b) odpovede na žiadosti o prístup k podobným zariadeniam v iných členských štátoch;

c) vysvetlenia týkajúce sa akéhokoľvek omeškania pri zaoberaní sa žiadosťami o prístup.

96. Otázky technickej konfigurácie sa skúmajú podobne starostlivo, aby sa určilo, či sú pravdivé. Pravidlá hospodárskej súťaže v zásade požadujú, aby strane žiadajúcej o prístup bol prístup udelený v bode, ktorý je pre žiadajúcu stranu najvyhovujúcejší, za predpokladu, že tento bod je pre poskytovateľa prístupu technicky uskutočniteľný. Otázky technickej uskutočniteľnosti môžu predstavovať objektívne zdôvodnenie odmietnutia prístupu – napríklad prevádzka, pre ktorú sa prístup požaduje, musí spĺňať relevantné technické normy stanovené pre infraštruktúru – alebo sa môžu vyskytnúť aj otázky kapacitného obmedzenia, kde môžu vzniknúť problémy pridelovania ⁽¹⁾.

97. Neprimerané ceny za prístup, ktoré už samotné ⁽²⁾ môžu predstavovať zneužitie, môžu tiež predstavovať účinné odmietnutie udeliť prístup.

⁽¹⁾ Ako je poznamenané v bode 91.

⁽²⁾ Pozri bod 105.

98. Existuje veľa faktorov týkajúcich sa týchto testov, ktoré vyžadujú starostlivé preskúvanie. Otázky tvorby cien v telekomunikačnom sektore budú sprehľadnené povinnosťami podľa smerníc ONP, ktoré vyžadujú prehľadné prevádzkové účtovníctvo.

Stiahnutie ponuky

99. Pokiaľ ide o tretiu situáciu uvedenú vyššie v bode 84, niektoré predchádzajúce rozhodnutia Komisie a precedентné právo súdu sa zaoberali stiahnutím ponuky sekundárnym konkurentom. V prípade Commercial Solvents súd rozhodol, že: „podnik, ktorý má dominantné postavenie na trhu so surovinami a ktorý s cieľom vyhradiť si tieto suroviny na výrobu vlastných derivátov odmieta zásobovať zákazníka, ktorý je sám výrobcom týchto derivátov, a tým riskuje odstránenie celkovej konkurencie zo strany tohto zákazníka, zneužíva svoje dominantné postavenie v zmysle článku 86“⁽¹⁾.

100. Aj keď sa tento prípad zaoberal zamietnutím výrobku, v princípe neexistuje rozdiel medzi týmto prípadom a odmietnutím prístupu. Jednostranné ukončenie prístupových dohôd nastolí v podstate podobné otázky ako tie, ktoré sa skúmajú v súvislosti s odmietnutiami. Odmietnutie prístupu existujúcemu zákazníkovi zvyčajne predstavuje zneužívajúce konanie. Dôvody ukončenia však môžu byť aj objektívne. Akékoľvek takéto dôvody musia byť primerané účinkom, ktoré má odmietnutie na hospodársku súťaž.

2.2. Iné formy zneužívania

101. Odmietnutie poskytnúť prístup je len jednou formou možného zneužívania v tejto oblasti. K zneužívaniu môže tiež dôjsť v kontexte, keď prístup bol udelený. Akékoľvek zneužitie sa môže vyskytnúť *inter alia* aj vtedy, keď operátor postupuje diskriminujúcim spôsobom alebo keď konanie operátora obmedzuje trhy a technický rozvoj inak. Nasledujúce situácie sú len niekoľkými príkladmi možných situácií, keď môže dôjsť k zneužitiu.

Sieťová konfigurácia

102. Sieťová konfigurácia dominantného sieťového operátora, ktorá spôsobuje to, že prístup je pre poskytovateľov služieb⁽²⁾ objektívne ťažší, môže predstavovať zneužívanie, pokiaľ nie je objektívne opodstatnená. Jedným z objektívnych opodstatnení by bolo, keby takáto sieťová konfigurácia všeobecne zlepšila účinnosť siete.

Viazanie

103. Viazanie je zvlášť dôležité, ak zahŕňa viazanie služieb, v ktorých je telekomunikačný operátor dominantný, so službami, v ktorých dominantný nie je⁽³⁾. Ak vertikálne integrovaný dominantný sieťový operátor zaväzuje osobu, ktorá žiada o prístup, aby kúpila jednu alebo viacej služieb⁽⁴⁾, bez adekvátneho opodstatnenia, môže to viesť k vylúčeniu konkurentov dominantného poskytovateľa prístupu z nezávislého ponúknutia týchto prvkov balíka. Táto požiadavka by takto predstavovala zneužitie podľa článku 86.

Súd ďalej rozhodol, že „... dokonca aj keď je viazaný predaj dvoch výrobkov v súlade s komerčným používaním alebo existuje prirodzená väzba medzi týmito dvoma danými výrobkami, takýto predaj môže predstavovať zneužívanie v zmysle článku 86, pokiaľ nie je objektívne opodstatnený...“⁽⁵⁾.

Tvorba cien

104. Pri určovaní, či podľa pravidiel hospodárskej súťaže dochádza k problému tvorby cien, je potrebné demonštrovať, že náklady a príjmy sú pridelené vhodným spôsobom. Nevhodné pridelovanie nákladov a zasahovanie do účtovania vnútro podnikových cien by sa mohlo použiť ako mechanizmus na krytie tvorby prehnanych cien, tvorby podhodnotených cien alebo stláčanie cien.

Tvorba prehnanych cien

105. Problémy s tvorbou cien v spojení s prístupom pre poskytovateľa služieb k zariadeniam dominantného operátora sa často krútia okolo prehnane vysokých cien⁽⁶⁾: pri neprítomnosti inej, realizovateľnej alternatívy zariadenia,

⁽³⁾ Týmto sa tiež zaoberá rámec ONP: pozri článok 7 ods. 4 smernice o prepojení, článok 12 ods. 4 smernice o hlasovej telefónii a prílohu II k smernici o rámci ONP.

⁽⁴⁾ Vráťane tých, ktoré sú zbytočné pre stranu žiadajúcu o prístup, alebo tých, ktoré môžu predstavovať služby, ktoré by samotná táto strana rada poskytovala svojim zákazníkom.

⁽⁵⁾ Tetra Pak International, citované v poznámke pod čiarou 63.

⁽⁶⁾ Oznámenie Komisie z 27. novembra 1996 o vyhodnocovacích kritériách pre vnútroštátne schémy nákladov a financovania všeobecnej služby a usmernenia pre pôsobenie takýchto schém budú podstatné na určenie rozsahu, do ktorého sa môže povinnosť všeobecnej služby použiť na opodstatnenie dodatočných poplatkov týkajúcich sa rozdelenia čistých nákladov pri zabezpečovaní všeobecnej služby [COM(96)608]. Pozri tiež odkaz na povinnosť všeobecnej služby v bode 59.

⁽¹⁾ Prípady 6 a 7/73, Commercial Solvents [1974] ECR 223.

⁽²⁾ T. j. použitie siete na spojenie s vlastnými zákazníkmi.

kuktorému sa poskytovatelia služieb snažia získať prístup, samôže dominantný alebo monopolistický operátor prikláňať k účtovaniu prehnaných cien.

106. Súd definoval prehnanú cenu takto: „prehnaná vo vzťahu k ekonomickej hodnote poskytovanej služby“⁽¹⁾. Okrem toho súd jasne vyriekol, že jeden zo spôsobov, ako by bolo možné toto vyrátať, je:

„Takáto prehnaná hodnota by sa, *inter alia*, mohla objektívne vyrátať porovnaním predajnej ceny daného výrobku a nákladov na jeho výrobu.“⁽²⁾

107. Je potrebné, aby Komisia určila, aké sú skutočné náklady relevantného výrobku. Prímeraný rozvrh nákladov je preto podstatný na určenie toho, či je cena prehnaná. Napríklad ak sa spoločnosť zaoberá viacerými činnosťami, je potrebné náklady prideliť rozličným činnostiam spolu s prímeraným príspevkom do spoločných nákladov. Prípadne je vhodné, aby Komisia určila prímeranú metodológiu rozvrhu nákladov, ak je to predmetom nezhôd.
108. Súd tiež naznačil, aby sa pri určení, čo vytvára prehnanú cenu, zohľadnila aj legislatíva spoločenstva, ktorá určuje princípy tvorby cien pre príslušný sektor⁽³⁾.
109. Okrem toho sa porovnanie s inými geografickými oblasťami môže tiež použiť ako indikátor prehnannej ceny: súd vyriekol, že ak je to možné, mali by sa porovnať ceny účtované dominantnou spoločnosťou s cenami účtovanými na trhoch, ktoré sú otvorené hospodárskej súťaži⁽⁴⁾. Takéto porovnanie by mohlo poskytnúť základ vyhodnotenia toho, či ceny účtované dominantnou spoločnosťou boli prímerané, alebo nie⁽⁵⁾. Za istých okolností, keď porovnávacie

údaje nie sú k dispozícii, sa regulačné orgány snažia určiť, aké by boli konkurenčné ceny, keby existoval konkurenčný trh⁽⁶⁾. Pri určení prehnannej ceny môže Komisia v prímeranom prípade takúto analýzu vziať do úvahy.

Tvorba podhodnotených cien

110. K tvorbe prehnaných cien, *inter alia*, dochádza vtedy, ak dominantný podnik počas určitého neprerušeneho obdobia predáva tovar alebo služby pod hodnotu nákladov so zámerom zabrániť vstup konkurenta na trh alebo odstrániť konkurenta z trhu, čím sa dominantnej spoločnosti umožní ďalej zvýšiť svoju silu na trhu a neskôr zvýšiť kumulované zisky. Takéto neprímerane nízke ceny sú v rozpore s článkom 86 písm. a). K takémuto problému by mohlo dôjsť napríklad v kontexte hospodárskej súťaže medzi rozličnými sieťami telekomunikačnej infraštruktúry, kde dominantný operátor môže mať tendenciu účtovať za prístup neprímerane nízke ceny, aby z hospodárskej súťaže vylúčil ostatných (objavujúcich sa) poskytovateľov infraštruktúry. Vo všeobecnosti je cena zneužívajúca, ak je pod hodnotou priemerných variabilných nákladov dominantnej spoločnosti alebo ak je pod hranicou priemerných celkových nákladov a je časťou plánu proti hospodárskej súťaži⁽⁷⁾. V sieťových priemyselných odvetviach by jednoduché uplatnenie vyššie uvedeného pravidla neodrážalo ekonomickú realitu týchto odvetví.
111. Toto pravidlo bolo zavedené v prípade AKZO, pri ktorom súd definoval priemerné variabilné náklady takto: „tie, ktoré sa menia v závislosti od produkovaných množstiev“⁽⁸⁾ a objasnil odôvodnenie tohto prípadu takto:

„Dominantný podnik nemá žiadny záujem o uplatňovanie takýchto cien okrem záujmu vylučovať hospodársku súťaž, aby následne mohol zvýšiť svoje ceny, pričom využije svoje monopolné postavenie, pretože každý predaj generuje stratu, celkovú hodnotu pevných nákladov (t. j. tých, ktoré zostávajú konštantné bez ohľadu na produkované množstvá) a aspoň časť variabilných nákladov vzťahujúcich sa na vyrobenú jednotku.“

112. Aby operátor mohol obchodovať so službou alebo skupinou služieb, musí prijať cenovú stratégiu, podľa ktorej celkové dodatočné náklady spojené s poskytovaním tejto služby alebo skupiny služieb sú pokryté dodatočnými príjmami získanými ako výsledok poskytovania tejto služby alebo skupiny služieb. Ak dominantný operátor stanoví cenu za určitý výrobok alebo službu, ktorá je pod priemernými celkovými nákladmi spojenými s poskytovaním tejto služby, potom by operátor mal takúto cenu odôvodniť obchodnými podmienkami: dominantný operátor, ktorý by mal prospech z takejto cenovej politiky už vtedy, ak by

(1) Prípady 26/75, General Motors Continental vs. Komisia [1975] ECR 1367, odsek 12.

(2) Prípady 27/76, United Brands Company a United Brands Continental BV vs. Komisia [1978] ECR 207.

(3) Ahmed Saeed, citované v poznámke pod čiarou č. 18, odsek 43.

(4) Prípady 30-87, Corinne Bodson vs. SA Pompes funebres des régions libérées [1988] ECR 2479.

Pozri tiež:

Spojené prípady 110/88, 241/88 a 242/88 François Lucazeau a iní vs. Société des Auteurs, Compositeurs et Editeurs de Musique (SACEM) a iní [1989] ECR 2811, odsek 25:

„Keď podnik, ktorý má dominantné postavenie, zavedie stupnicové poplatkov za svoje služby, ktoré sú značne vyššie ako tie, ktoré účtujú v iných členských štátoch, a ak sa porovnanie medzi úrovňami poplatkov uskutočnilo na dôslednom základe, tento rozdiel sa musí považovať za indikátor zneužitia dominantného postavenia. V takomto prípade je na danom podniku, aby opodstatnil rozdiel poukázaním na objektívne rozdiely medzi situáciou v danom členskom štáte a situáciou, ktorá prevažuje vo všetkých ostatných členských štátoch.“

(5) Pozri smernice ONP a odporúčanie Komisie o prepojení na liberalizovanom telekomunikačnom trhu (Ú. v. ES L 73, 12.3.1998, s. 42 (text odporúčania), a Ú. v. ES C 84, 19.3.1998, s. 3 (oznámenie o odporúčaní).

(6) Napríklad pri ich výpočte sadzieb za prepojenie.

(7) AKZO, citované v poznámke pod čiarou 62.

(8) AKZO, odsek 71.

jeden alebo viacerí jeho konkurenti boli oslabení, by sa dopúšťal zneužívania.

113. Ako naznačil súd v prípade AKZO, Komisia musí stanoviť cenu, pod ktorou by spoločnosť mohla byť zisková iba oslabením alebo vylúčením jedného alebo viacerých konkurentov. Nákladová štruktúra v sieťových priemyselných odvetviach má tendenciu líšiť sa od ostatných priemyselných odvetví, pretože sieťové priemyselné odvetvia majú omnoho väčšie spoločné a spojené náklady.
114. Napríklad v prípade zabezpečovania telekomunikačných služieb cena, ktorá sa rovná variabilným nákladom služby, môže byť podstatne nižšia ako cena, ktorú operátor potrebuje, aby pokryl náklady poskytovania služby. Uplatnením skúšky AKZO na ceny, ktoré má operátor časom uplatniť a ktoré budú tvoriť základ rozhodnutí operátora o investíciách, by mali zamýšľané náklady zahŕňať celkové náklady, ktoré sú prírastkové k zabezpečeniu služby. Pri analyzovaní situácie je nutné venovať pozornosť primeranému časovému rámcu, počas ktorého by sa mali náklady analyzovať. Vo väčšine prípadov existuje dôvod veriť, že ani dlhodobý, ani krátkodobý časový rámec nie je primeraný.
115. Za týchto okolností musí Komisia často preskúmať priemerné prírastkové náklady poskytovania služieb a prípadne musí preskúmať priemerné prírastkové náklady počas dlhšieho obdobia ako jeden rok.
116. Ak taký prípad nastane, smernice ONP a odporúčania Komisie, ktoré sa týkajú účtovníckych požiadaviek a prehľadnosti, pomôžu v tomto kontexte zabezpečiť účinné uplatnenie článku 86.

Stláčanie cien

117. Ak je operátor dominantný na trhu výrobkov alebo služieb, cenové stláčanie môže predstavovať zneužívanie. Cenové stláčanie možno demonštrovať poukázaním na to, že by nebolo možné vlastnými sekundárnymi operáciami dominantnej spoločnosti obchodovať ziskovo na základe primárnych cien účtovaných jej konkurentom primárnou fungujúcou vetvou dominantnej spoločnosti. Stratová sekundárna vetva môže byť skrytá, ak dominantný operátor na prístupové operácie rozdelil náklady, ktoré by správne mali byť pridelené sekundárnym operáciám, alebo inakšie neprimerane stanovil transferové ceny v rámci organizácie. Odporúčanie Komisie o oddelenom účtovníctve

v kontexte prepojenia sa zaoberá týmto problémom a odporúča oddelené účtovníctvo pre rozličné obchodné oblasti v rámci vertikálne integrovaného dominantného operátora. Komisia môže v oprávnenom prípade požadovať od dominantnej spoločnosti, aby pripravila auditované oddelené účty zaoberajúce sa všetkými potrebnými aspektmi obchodu dominantnej spoločnosti. Existencia oddelených účtov však nezaručuje, že k zneužívaniu nedochádza: Komisia preto primerane skúma fakty v závislosti od jednotlivých prípadov.

118. Za primeraných okolností by sa stláčanie cien mohlo demonštrovať aj poukázaním na skutočnosť, že rozdiel medzi cenou za prístup účtovanou konkurencii na sekundárnom trhu (vrátane prípadných vlastných sekundárnych operácií dominantnej spoločnosti) a cenou, ktorú sieťový operátor účtuje na sekundárnom trhu, nie je dostatočný na to, aby primerane výkonný poskytovateľ služieb na sekundárnom trhu získal obvyklý zisk (pokiaľ dominantná spoločnosť nemôže dokázať, že jej sekundárne pôsobenie je mimoriadne účinné) ⁽¹⁾.
119. Ak by sa mal ktorýkoľvek z týchto scenárov uskutočniť, konkurenti na sekundárnom trhu by čelili „stláčaniu cien“, čo by ich mohlo prinútiť, aby opustili trh.

Diskriminácia

120. Dominantný poskytovateľ prístupu nesmie rozlišovať medzi zmluvnými stranami rôznych prístupových dohôd, ak by takéto rozlišovanie viedlo k obmedzeniu hospodárskej súťaže. Akékoľvek rozlišovanie založené skôr na využití prístupu ako na rozdieloch medzi transakciami pre samotného poskytovateľa prístupu, ak je dostatočne pravdepodobné, že diskriminácia obmedzí alebo poruší skutočnú alebo potenciálnu hospodársku súťaž, by bolo v rozpore s článkom 86. Diskriminácia sa môže prejavíť zavedením odlišných podmienok vrátane účtovania rozdielnych cien alebo iným rozlišovaním medzi prístupovými dohodami, s výnimkou prípadu, keď by takáto diskriminácia bola objektívne opodstatnená, napríklad na základe nákladov alebo technických úvah, alebo skutočností, že užívatelia fungujú na rôznych úrovniach. Takáto diskriminácia by

⁽¹⁾ Rozhodnutie Komisie 88/518/EHS z 18. júla 1988, Napier Brown/British Sugar (Ú. v. ES L 284, 19.10.1988, s. 41): rozdiel medzi výrobnou a maloobchodnou cenou bol znížený na bod, kde veľkonákupca s obalovými činnosťami, ktoré sú rovnako efektívne ako činnosti veľkodávateľov, už nemohol obslúžiť maloobchodný trh so ziskom. Pozri tiež National Carbonising Company, citované v poznámke pod čiarou č. 66.

pravdepodobne mohla obmedziť hospodársku súťaž na sekundárnom trhu, na ktorom spoločnosť žiadajúca o prístup mala záujem pôsobiť, mohla by obmedziť možnosť operátora, aby vstúpil na trh alebo aby svoje činnosti na trhu rozšíril⁽¹⁾.

121. Takáto diskriminácia by mohla mať na hospodársku súťaž podobný účinok, ak k diskriminácii došlo medzi dvoma operátormi na veľmi príbuzných sekundárnych trhoch. Ak existujú dva odlišné sekundárne trhy výrobkov, ale jeden výrobok by sa považoval za zastupiteľný iným, okrem faktu, že by existoval cenový rozdiel medzi týmito dvoma výrobkami, diskriminácia v cenách účtovaných poskytovateľom týchto dvoch výrobkov by mohla znížiť existujúcu alebo potenciálnu hospodársku súťaž. Napríklad, hoci pevné a mobilné hlasové telefonické služby v súčasnosti pravdepodobne tvoria oddelené trhy výrobkov, je pravdepodobné, že tieto trhy budú konvergovať. Účtovanie vyšších cien za prepojenie mobilným operátorom v porovnaní s pevnými operátormi by malo tendenciu brániť takejto konvergencii, a preto by malo dosah na hospodársku súťaž. Podobné účinky na hospodársku súťaž sú pravdepodobné aj na iných telekomunikačných trhoch.

Takáto diskriminácia by bola v každom prípade ťažko opodstatnená vzhľadom na povinnosť stanoviť ceny podľa nákladov.

122. Pokiaľ ide o cenovú diskrimináciu, článok 86 písm. c) zakazuje neprimeranú diskrimináciu dominantnou spoločnosťou medzi zákazníkmi tejto spoločnosti⁽²⁾ vrátane diskriminácie medzi zákazníkmi na základe toho, či súhlasia, alebo nie, aby spolupracovali výlučne s touto dominantnou spoločnosťou.
123. Článok 7 smernice o prepojení stanovuje, že „rozdielne sadzby, okolnosti a podmienky prepojenia môžu byť stanovené pre rozdielne kategórie organizácií, ktoré sú oprávnené zabezpečovať siete a služby, ak sú takéto rozdiely

objektívne opodstatnené na základe typu poskytovaného prepojenia a/alebo relevantných vnútroštátnych licenčných podmienok“ (za predpokladu, že takéto rozdiely nevedú k skresleniu hospodárskej súťaže).

124. Pre každý prípad sa musí stanoviť, či takéto rozdiely nevedú k skresleniu hospodárskej súťaže. Je dôležité pamätať, že článok 85 a článok 86 sa zaoberajú hospodárskou súťažou, a nie regulačnými záležitosťami. Článok 86 nemôže požadovať, aby dominantná spoločnosť postupovala pri rozdielnych kategóriách zákazníkov rozdielne, okrem prípadu, kde je toto dôsledkom trhových podmienok a zásad článku 86. Naopak, článok 86 zakazuje, aby dominantné spoločnosti rozlišovali medzi podobnými transakciami, ak by takéto rozlišovanie malo dosah na hospodársku súťaž.
125. Diskriminácia bez objektívneho opodstatnenia, týkajúca sa akýchkoľvek aspektov alebo podmienok prístupovej dohody, môže predstavovať zneužívanie. Diskriminácia sa môže týkať faktorov, ako je tvorba cien, omeškania, technický prístup, trasy⁽³⁾, číslovanie, obmedzenia pri používaní siete presahujúce podstatné požiadavky a pri využívaní zákazníckych sieťových údajov. Avšak existenciu diskriminácie možno stanoviť iba osobitne pre jednotlivé prípady. Diskriminovanie je v rozpore s článkom 86 bez ohľadu na to, či je dôsledkom podmienok konkrétnej prístupovej dohody, alebo nie, alebo bez ohľadu na to, či je zjavné z podmienok konkrétnej prístupovej dohody.
126. V tomto kontexte existuje všeobecná povinnosť sieťového operátora, aby postupoval pri nezávislých zákazníkoch tým istým spôsobom ako pri svojich dcérskych spoločnostiach alebo sekundárnej vetve služieb. Povaha zákazníka a jeho požiadaviek môže hrať dôležitú úlohu pri stanovení, či sú transakcie porovnateľné. Rozdielne ceny pre zákazníkov na rôznych úrovniach (napríklad veľkopredaj a malopredaj) nevedú nevyhnutne k diskriminácii.
127. Otázky diskriminácie môžu vzniknúť v súvislosti s technickou konfiguráciou prístupu vzhľadom na jej dôležitosť v kontexte prístupu.

Stupeň technickej náročnosti prístupu: obmedzenia typu alebo „úrovne“ v sieťovej hierarchii výmeny zahrnutej v prístupe alebo technických schopnostiach tejto výmeny majú pre hospodársku súťaž priamy význam. Môžu to byť zariadenia schopné poskytovať spojenie alebo typ rozhrania a signalizačného systému používaného na určenie typu služby dostupnej pre stranu žiadajúcu o prístup (napríklad inteligentné sieťové zariadenia).

(1) Keď sa však kapacita infraštruktúry úplne nevyužíva, účtovanie rozdielnej ceny za prístup, ktorý závisí od dopytu na rôznych sekundárnych trhoch, môže byť opodstatnené, ak takéto rozlišovanie umožňuje lepšie využitie infraštruktúry a lepší rozvoj určitých trhov a ak takéto rozlišovanie neobmedzuje ani nepoškodzuje hospodársku súťaž. V takomto prípade bude Komisia analyzovať globálne účinky cenového rozlišovania na všetkých sekundárnych trhoch.

(2) Prípady C-310/93 P, BPB Industries a British Gypsum vs. Komisia [1995] ECR I-865, s. 904, uplatňujúci sa na diskriminovanie BPB medzi zákazníkmi na príbuznom trhu so suchými omietkami.

(3) T. j. na preferovaný zoznam operátorov vhodnej siete.

Počet a/alebo umiestnenie spájacích bodov: požiadavka sústrediť a distribuovať prevádzku do určitých oblastí na spínači, ktorý priamo obsluhuje túto oblasť, miesto spínača na vyššej úrovni sieťovej hierarchie, môže byť dôležitá. Strana žiadajúca o prístup má dodatočné výdavky buď v dôsledku poskytovania spojov na väčšiu vzdialenosť od jej vlastného prepínacieho centra, alebo v dôsledku toho, že musí platiť vyššie prepravné poplatky.

Rovnocenný prístup: možnosť, aby zákazníci strany žiadajúcej o prístup získali služby poskytované poskytovateľom prístupu s použitím takého istého počtu zvolených čísiel, aký používajú zákazníci poskytovateľa prístupu, je podstatnou črtou konkurenčných telekomunikácií.

Objektívne opodstatnenie

128. Objektívne opodstatnenie by mohlo zahŕňať faktory týkajúce sa skutočnej prevádzky siete vlastnenej poskytovateľom prístupu alebo povoľujúce obmedzenia, ktoré sú zlučiteľné napríklad s predmetom práv duševného vlastníctva.

2.3. Zneužívanie spoločných dominantných pozícií

129. V prípade spoločného dominantného postavenia (pozri body 76 *et seq.*) správanie jednej alebo viacerých spoločne dominantných spoločností môže byť zneužívajúce dokonca aj vtedy, ak sa ostatní nesprávajú takým istým spôsobom.

130. Popri nápravách podľa pravidiel hospodárskej súťaže, ak by žiadny operátor nebol ochotný udeliť prístup a ak by pre takéto odmietnutie neexistovalo technické ani komerčné opodstatnenie, bolo by možné očakávať, že vnútroštátny regulačný orgán by tento problém vyriešil tak, že by nariadil jednej alebo viacerým spoločnostiam ponúknuť prístup v súlade s podmienkami príslušnej smernice ONP alebo v súlade s vnútroštátnym právom.

3. Prístupové dohody (článok 85)

131. Obmedzenia hospodárskej súťaže obsiahnuté v prístupových dohodách alebo založené na prístupových dohodách môžu mať dva odlišné účinky: obmedziť hospodársku súťaž medzi dvoma stranami prístupových dohôd alebo

obmedziť hospodársku súťaž pre tretie strany, napríklad prostredníctvom exkluzivity pre jednu alebo obidve strany dohody. Okrem toho, ak je jedna strana dominantná, podmienky prístupovej dohody môžu viesť k posilneniu dominantného postavenia alebo môžu viesť k rozšíreniu dominantného postavenia na príbuzný trh, alebo môžu spôsobiť protiprávne využívanie dominantného postavenia prostredníctvom zavedenia neprimeraných podmienok.

132. Nie je pravdepodobné, že prístupové dohody, v ktorých je prístup v zásade neobmedzený, majú obmedzujúci účinok na súťaž podľa článku 85 ods. 1. Povinnosti exkluzivity v zmluvách zabezpečujúcich prístup pre jednu spoločnosť pravdepodobne obmedzia hospodársku súťaž, pretože obmedzujú ostatným spoločnostiam prístup k infraštruktúre. Keďže väčšina sietí má kapacitu väčšiu, ako je pravdepodobné, že bude akýkoľvek jednotlivý užívateľ potrebovať, takáto situácia v telekomunikačnom sektore je bežná.

133. Prístupové dohody môžu mať významné účinky podporujúce hospodársku súťaž pretože môžu zlepšiť prístup na sekundárny trh. Prístupové dohody v kontexte prepojenia sú podstatné pre kooperatívnosť medzi službami a infraštruktúrou, čím sa zlepši hospodárska súťaž na sekundárnych trhoch služieb, a to zasa bude pravdepodobne zahŕňať vyššiu pridanú hodnotu ako lokálna infraštruktúra.

134. Existuje však zrejmy potenciál pre účinky určitých prístupových dohôd alebo ich ustanovení proti hospodárskej súťaži, napríklad prístupové dohody môžu:

a) slúžiť ako prostriedok koordinovania cien;

b) slúžiť ako prostriedok rozdelenia si trhu;

c) mať účinok výlučnosti na tretie osoby ⁽¹⁾;

d) viesť k výmene citlivých obchodných informácií medzi stranami.

135. Riziko cenovej koordinácie je zvlášť naliehavé v telekomunikačnom sektore pretože poplatky za prepojenie sa často

⁽¹⁾ Rozhodnutie Komisie 94/663/ES z 21. septembra 1994, Night Services (Ú. v. ES L 259, 7.10.1994, s. 20); rozhodnutie Komisie 94/894/ES, pozri poznámku pod čiarou č. 48.

- rovnajú 50 % alebo viac z celkových nákladov na poskytované služby a pretože zvyčajne bude v tomto sektore prepojenie s dominantným operátorom potrebné. Za týchto okolností rozsah cenovej konkurencie je obmedzený a riziko (a závažnosť) cenovej koordinácie je zodpovedajúco vyššie.
136. Navyše dohody o prepojení medzi sieťovými operátormi môžu byť za určitých okolností nástrojom rozdelenia si trhu medzi sieťovým operátorom poskytujúcim prístup a sieťovým operátorom usilujúcim sa o prístup namiesto toho, aby došlo medzi nimi k sieťovej hospodárskej súťaži.
137. V liberalizovanom telekomunikačnom prostredí vyššie uvedené typy obmedzení hospodárskej súťaže monitorujú vnútroštátne orgány a Komisia v súlade s pravidlami hospodárskej súťaže. Právo strán, ktoré boli postihnuté akýmkoľvek typom správania proti hospodárskej súťaži, predložiť Komisii sťažnosť, nie je vnútroštátnou reguláciou dotknutá.
- Klauzuly patriace pod článok 85 ods. 1
138. Komisia identifikovala určité typy obmedzenia, ktoré by potenciálne mohli porušiť článok 85 ods. 1 zmluvy, a preto vyžadujú individuálnu výnimku. Tieto ustanovenia sa väčšinou týkajú komerčnej štruktúry prístupu.
139. V telekomunikačnom sektore je pri prepojení prirodzené, že strany získajú určité informácie, ktoré sa týkajú zákazníkov a prevádzky ich konkurencie. Táto výmena informácií by v určitých prípadoch mohla mať vplyv na konkurenčné správanie zainteresovaných podnikov a tieto strany by ich mohli ľahko použiť na nekalé kooperatívne činnosti, ako napríklad rozdelenie si trhu ⁽¹⁾. Smernica o prepojení požaduje, aby sa informácie získané od organizácie, ktorá sa uchádza o prepojenie, použili iba na účely, na ktoré boli poskytnuté. Aby sa vyhovelo pravidlám hospodárskej súťaže a smerniciam o prepojení, operátori sú povinní zaviesť poisťky, aby zabezpečili, že sa dôverné informácie sprístupnia iba stranám spoločností zúčastnených na dohodách o prepojení, a aby zabezpečili, že tieto informácie sa nepoužijú na účely proti hospodárskej súťaži. Za predpokladu, že takéto poisťky sú úplné a fungujú správne, nemal by v zásade existovať dôvod na to, aby jasné dohody o prepojení boli v rozpore s článkom 85 ods. 1.
140. Dohody o exkluzivite, napríklad ak by prevádzka bola umožnená výlučne cez telekomunikačnú sieť jednej alebo oboch strán namiesto siete iných strán, s ktorými boli uzavreté prístupové dohody, podobne vyžadujú analýzu podľa článku 85 ods. 3. Ak pre takéto smerovanie neexistuje opodstatnenie, takáto výnimka je zakázaná. Doložky o exkluzivite nie sú však prirodzenou súčasťou dohôd o prepojení.
141. Je maximálne nepravdepodobné, že prístupové dohody, ktoré boli uzavreté so zámerom proti hospodárskej súťaži, splnia kritériá individuálnej výnimky podľa článku 85 ods. 3.
142. Navyše, prístupové dohody môžu mať dosah na štruktúru hospodárskej súťaže na trhu. Poplatky za lokálny prístup často tvoria značnú časť celkových nákladov služieb poskytovaných konečným užívateľom stranou žiadajúcou o prístup, a tak priestor na cenovú konkurenciu zostane obmedzený. Vzhľadom na potrebu, aby sa tento obmedzený stupeň súťaže strážil, Komisia zvlášť starostlivo skúma prístupové dohody v kontexte ich pravdepodobného účinku na relevantné trhy, aby zabezpečila, že takéto dohody nebudú slúžiť ako skryté a nepriame prostriedky na určenie alebo koordinovanie konečných cien pre konečných užívateľov, čo predstavuje jedno z najväznejších porušení článku 85 zmluvy ⁽²⁾. Toto by bolo zvlášť závažné na oligopolistických trhoch.
143. Okrem toho výnimky, ktoré zahŕňajú diskrimináciu vedúcu k vylúčeniu tretích osôb, obmedzujú hospodársku súťaž podobne. Najzávažnejšia je diskriminácia s ohľadom na ceny, kvalitu alebo iné komerčne dôležité aspekty prístupu, na ujmu strane žiadajúcej o prístup, ktorá je všeobecne zameraná na neprimerané zvýhodňovanie operácií poskytovateľa prístupu.

⁽¹⁾ Prípady T-34/92, Fiatagri UK a New Holland Ford vs. Komisia [1994] ECR II-905;

Prípady C-8/95 P, New Holland Ford vs. Komisia, rozsudok z 28. mája 1988, ešte nebol oznámený;

Prípady T-35/92, John Deere vs. Komisia [1994] ECR II-957;

Prípady C-7/95 P, John Deere vs. Komisia, rozsudok z 28. mája 1988, ešte nebol oznámený.

(Prípady, ktoré zahŕňajú odvolanie sa proti rozhodnutiu Komisie 92/157/EHS zo 17. februára 1992, Výmena registrácie poľnohospodárskych traktorov v Spojenom kráľovstve (Ú. v. ES L 68, 13.3.1992, s. 19.)

⁽²⁾ Prípady 8/72, Vereniging van Cementhandelaaren vs. Komisia [1972] ECR 977;

Prípady 123/85, Bureau National Interprofessionnel du Cognac vs. Clair [1985] ECR 391.

4. Účinnok na obchod medzi členskými štátmi

144. Uplatnenie obidvoch článkov, článku 85 a článku 86, predpokladá účinok na obchod medzi členskými štátmi.
145. Aby dohoda mala účinok na obchod medzi členskými štátmi, musí mať Komisia možnosť „s dostatočným stupňom pravdepodobnosti predvídať na základe súboru objektívnych právnych faktorov alebo na základe skutočnosti, že daná dohoda môže mať účinok, priamy alebo nepriamy, skutočný alebo potenciálny, na schému obchodovania medzi členskými štátmi“⁽¹⁾.
- Nie je potrebné, aby každé obmedzenie hospodárskej súťaže v rámci dohody malo dosah na obchod⁽²⁾ za predpokladu, že dohoda ako celok má takýto vplyv.
146. Pokiaľ ide o prístupové dohody v telekomunikačnom sektore, Komisia zväži nielen priamy účinok obmedzení hospodárskej súťaže na medzištátny obchod s prístupovými tržmi, ale aj účinky na medzištátny obchod so sekundárnymi telekomunikačnými službami. Komisia tiež zväži potenciál týchto dohôd vylúčiť daný geografický trh, ktorý by mohol zabrániť podnikom už zavedeným v iných členských štátoch, aby sa zúčastnili na hospodárskej súťaži na tomto geografickom trhu.
147. Telekomunikačné prístupové dohody za bežných okolností ovplyvňujú obchod medzi členskými štátmi, keď sa v rámci celého spoločenstva obchoduje so službami zabezpečovanými prostredníctvom siete, a prístupové dohody

môžu riadiť schopnosť poskytovateľa služieb alebo operátora zabezpečovať akúkoľvek danú službu. Dokonca aj keď sú trhy prevažne vnútroštátne, čo je vo všeobecnosti súčasný prípad vzhľadom na stupeň rozvoja liberalizácie, zneužívanie dominantného postavenia ovplyvňuje štruktúru na trhu, dôsledkom čoho dochádza k spätnému účinku na obchod medzi členskými štátmi.

148. Je pravdepodobné, že prípady v tejto oblasti, ktoré zahŕňajú záležitosti uvedené v článku 86, sa týkajú buď ustanovení o zneužívaní v prístupových dohodách, alebo odmietnutia uzavrieť prístupovú dohodu za primeraných podmienok. Vyššie uvedené kritériá určenia, či prístupová dohoda je schopná ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi, by tu boli rovnako relevantné.

ZÁVERY

149. Komisia zastáva názor, že pravidlá hospodárskej súťaže a sektorová osobitná regulácia tvoria spojený súbor opatrení na zabezpečenie liberalizácie a konkurenčného prostredia pre telekomunikačné trhy v spoločenstve.
150. Pri konaní v tomto sektore sa Komisia zameria na to, aby sa vyhla zbytočnému zdvojeniu postupov, najmä postupov týkajúcich sa hospodárskej súťaže a vnútroštátnych/ regulačných postupov spoločenstva, ako je stanovené v rámci ONP.
151. Ak sa odvoláva na pravidlá hospodárskej súťaže, Komisia zväži, ktoré trhy sú relevantné, a uplatní článok 85 a článok 86 v súlade s vyššie uvedenými princípmi.

⁽¹⁾ Prípady 56/65, STM [1966] ECR 235, s. 249.

⁽²⁾ Prípady 193/83, Windsurfing International vs. Komisia [1986] ECR 611.